

Heqie Mergariji

BUDELAÊ GIRŞI

P RE V İ Y a y ı n c ı l ı k - 2

Dizgi : H. CEYLAN
Kapak Fotoğrafi : Av. B. COŞKUN
Baskı : MATSAN

PİREVİ Yayıncılık
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi
B. Blok No: ZB-24 Topkapı / İstanbul

Avrupa Temsilcisi
Ali Haydar Turabi
Postfach 210 712
D-47029 Duisburg / Almanya
Fax : 0049-203-33 96 85
Baskı Tarihi : Ekim 1996

PİREVİ YAYINCILIK - 2

BUDELAË GIRŞI

Heqie Mergarji

BUDELAË GIRȘI

INTRODUCERE	1
1. DE LA MARE LA MARE	21
2. MARE MARE	25
3. MARE MARE	30
4. MARE MARE	35
5. MARE MARE	40
6. MARE MARE	45
7. MARE MARE	50
8. MARE MARE	55
9. MARE MARE	60
10. MARE MARE	65
11. MARE MARE	70
12. MARE MARE	75
13. MARE MARE	80
14. MARE MARE	85
15. MARE MARE	90
16. MARE MARE	95
17. MARE MARE	100
18. MARE MARE	105
19. MARE MARE	110
20. MARE MARE	115
21. MARE MARE	120
22. MARE MARE	125
23. MARE MARE	130
24. MARE MARE	135
25. MARE MARE	140
26. MARE MARE	145
27. MARE MARE	150
28. MARE MARE	155
29. MARE MARE	160
30. MARE MARE	165

„Milete mao sareșia u vilecêwtire“

BUDELAÊ GIRŞI

TEDEESTEY

AP MOMID	12
TALÎME BINÊ LINGU KERDENE	21
BUDELAÊ GIRŞI	25
ÇARIXÊ KHANI	33
HALE DEWA MA	41
GERMANÎST M.	45
HENGURE	48
HEWNE MI	51
DÊSIM HOT REY BÎO THOL HOT REY BÎO PIR	54
HURENDIA DOMONÎ KARDIKERDA	60
MILETO KE MA CIRE GUREEME	67
MI PIÊ TO REMINA	73
MOMÎ NÊŞIÊ WE	79
ASME, TELEVÎZON, QILAE SILÎ	89
TERSÊ PÎO QIZILBAŞI	96
VEYVE KHALIKE MI	112
QULÎGA XIDIRALÎ	120
ZONE MA HONA NÊMERDO	130
RIJIAENA YEQRARU	136
ELIFBAE ZONE KIRMANCU	142

BUDELAË GIRŞI

QESA VIRENE

Ma ke hona domon bime, hona ke mektevune tırku nêşienê zone made her qesare zone ma cêriene. Yi çâğu milqiye qilerine ke pirika mı, ap savri ve taine binura vatene, çituri ke mı virra nêşie, sanikê ke ap uşeni mare qeseykerdene, hona mı virderê. Zeravi u yarania ap bertali, ap koreki, ap hesene qeri, niajni gule u bavaliğ silemani; cuanikenia cinia xal xıdırı u kewraa mawa seydzize ve xêle isonune rindekune binura ez besenekenu ke ho virra bikerine. Na isone rindekê nianeni ke nêbiêne, belkia ewro mi besenêkerdene ke zone made vaji, bıwani, binusnine.

Hona ke desım bine bandıra tırki nêkewti ve jê seyqaji, saheyderi, silemane guri, welie uşene imami u hesene

BUDELAÊ GIRŞI

qaydi sayiru zone made -jê cenga dêşia birnaie- qesey ardêne têlewe, ardêne pêser vatenê. Honde adırı, honde puk u ğezevi, honde zulm ve honde tolan u terani besenêkerd ke zone ma, qesê ke sayirune ma, bilanune ma vate, bêrêçe vindkere.

Hirisuheştira tepia silemane guri, hesene qaydi, silemane qıji, ismayile imami, pase hesene lolize, bava gulıme seydhese dewrêse demen, gulizara torna rıza beg, xıde gome zımı, alavêrdi, mursao areyiz, welie uşene imami, mursae silemani ve cênia hora, kekılo kemane, hesen ağae torne rıza beg, uşene tikmi, heyderê aldoşti, hesene fate ve cênia hora, pulemuriyera emna, delavra feratız, bava bedri, xıdire memede balişeri, davut sulari, momıde barani, qemere areyiji, bırazae seyqaji imami, kekıle imami, bava hesene qarşie, bavae guzverane, bava hesene kolu, alie dake, uşen ağae dewa pile, hesen uşene altuno, seysilemane kurkuriki ve xêle sayirune mae binura, bine zulm u bandıra tırkide ki zone made laukê ma, suwarê ma, kılame raa haqie, kılame esq u haskerdenera vati. Na cuanıku ve na mordemura dêne ho do. Harde dêsimi, itiqate desimi (haqe dêsimi), jiar u diare dêsimi na mordemura wesbê.

Zulme tırki ma zaf tersnaime, vısnaima pêro. Bandıra tırki ma zaf xapitime. Rozune ke mı sifte kerd şıune mektev, propaganda de niane bie: „Haqı zone ma (kırmanciki=zazakie dêsimi) do ve heru, heru bile vato: <Nu zon qefcilo!>, nêgureto. Ma ke mektevde zone ma

BUDELAË GIRŞI

qeseykerdêne; zafe rey malimu dêne ve ma ro. Ma bine na zulume şiyade bime pil. Malimu wastenê ke ma zone ho, adet u torune ho, kulture ho, ho virra bikerime. Jiar u diarune ma, pir u rayvere ho nasmekerime. Her hetra tirk u islam bime.

Zafe mordemu mara wend, mekteve tırku qedenay. Biy ve nu, biy ve u. Nu zelzelo viren bi. Nainu nêweşia de bêdermane arde milete mare, zon u kulture mare. Na nêweşia bêdermana ke kokê ma ard, cepçenia. E ve na nêwesie cencune ma kamiya (kimlik) ho, ho virra kerde. Tae biy tirk. Tae ki biy békamiye. Nu zelzele diine bi. Ciranune mara quru ke, sewetune serbestia hora uşti ra, u waxt tae mara biy ve qur. Nu ki kamiya mare, cism u binate mare zelzele hireino. Nia e ve bêwayirenira çarç bime, bime vıla ameyme na roze.

„Her vas koka ho serro roeno
Her tayir zone hora waneno“

Khalikune ma, xêle serura ravê nia vato. Avrupade na serune peenude mordeme ke üniversitey qedêne, kıtavi nusne, malime girşie, bie zonnağie qesu, nia vane: „Juo ke zone ho nêzona, aqıl u fame ho nêjêdino. Hete ruhra, hete famira, hete gonegermenira (sosiyal) beno ve pêrsan.“ Khalikê ma hardra ve asmen heqlie. Mordemê mae ke (nae ke wendo, çepçie) wazêne ke koka vase dê bini serro biroe, ni mordemi zaf xıravın bie ve pêrsan. Hên bie

BUDELAÊ GIRŞI

pêrsan ke; jê varika ke hakra vêjia, e ve qafike ho qayilnêbena, ni cêncê ma ki pê pi u khlikune ho qayilnêbi: Nainu zone ma caverda, tırki kerd ve çeune ma. Adet u tore ma caverday. Kulture tırku u mislimanu kerd berz, iye ma kerd qız. E ve aqıl u fame sari, sewetune sare teverire gureayi. Ewro mara nae ke hona wazênê ke serre kokune vase dê teveride biroe, uwa ho oncia, hama hama ke pelgê ho bie çeqeri; eke nia inat bikerê rewu benê ve husk.

Pirikune ma, khalıkune ma bilasevev u biladeva nêvato ke: „Nao ke sarire berveno, çimura beno.“

Mara nae ke şime mektevu, wendo xêle qesey musayme. Tae çiu ke ma musayme ağu bi, zon u kulture ma, kamiya ma dê ve kistene. Hama tae çiu bino ke ma musayme -eke biwajime- e ve dey besekeme uncia zon u kulture ho, raa ho, kamiya ho bivênime.

Na dina dina kuru nia, dina wesuna. Ma koreni gere caverdime, bıwanime, saekerime, bimuşime.

Proğramê ke tırku, çepçiu, beктаşiune tırku ve ciranune ma quru kerde ve sare ma, gere e ve dinu megurime. E ve na proğramu ke bıgurime, ho nata ki berjime, dota ki berjime uncia sarire gureeme. Sewetune sarira berveme, çimune hora beme. Na qeydera xêre ma nêreseno ma, zerarune binu dame mîlete ho. Her hetra wertera darime we, beme vindi some.

BUDELAÊ GIRŞI

Sıkır fame xêlê cêncune ma, mordemune ma axırî amo ve sare. İta, uza gira gira yêne têlewe; zone ma serro, şiaena ma serro gureene. Hama hona pêrsanê. Çike e ve proğramune sari gureenê. Ma gere mezgune hore newe proğramu, ma ve ho virajimê. Ancax nia besekeme e ve çimune mîlete ma (mantiğa mîlete ma) dina bîvênime, analiz bîkêrime. Na kar ke ma kerd, ancax u waxt ronesanse ma (reyna dina amaena zone ma, kulture ma, din u imane ma, ...) sîfte beno.

Elevenia ma u türk u teteri ju nia. Haqe ma ve haqe dinura ki ju nio. Nika dewlete, mara tae e ve zore perira berde hete ho, haci bektaşide dana ve gurenaene. Dewlete e ve destune nainu wazena ke ma virende bektâşi, ora dîmme ki türk u islam kero. Hên bikerime ke mîlete ma na çolero (tuzax) megino.

Ju qeso de bini ki nao: Bîrae mae zazae ke di-hiresey serura ravê bie ve sunni, ma hona dinura heredanime. End beso. Ma gere dinude hastbime, bême hure. Çike ma ju mîletime. Na dinade mara qederrî hona zafe mîleti estê ke. din u imane ho junio, hama unca ki zuvinide cênê ra, jue.

Khalîkune ma çiqasi ke besenêkêrdêne bîwanê, bînusnê, hama e ve cem u camatu; e ve kewraeni u veyvu; e ve yaranie-zeravie u kuratu; e ve reqes u kayi; e ve saniku, e ve hekatu u lauku zone ma musnênera ve domonune ho, torunune ho. Nia zone ma, kulture ma nê biene vindi nê ki biene zar.

BUDELAÊ GIRŞI

Zone made wendeaen u nustene newia. Howt-heşti serira ravê mî ke zone made wendis sifte kerd, na kar mire xêlê zor ame. Yi waxtu maa mî, mire vatene ke: „Zone heqie ma nêcerenu ke kîrmanciki qeseybîkero.“ Raşti ki hên bi. Daera mî, nae ke zone ma zonenê, dinude, bilanune made qesykerd. E ve na rae, zafe qesêe ke mî kerdê ho virra, qesêe ke mî dême nêhesne musu. Hama zone ma hên dewletio ke qesune ke ez musu, zonenu, qeseykenu hona belkia lete letie zone ma nie.

Mire hên yeno ke ju zono de bin çino ke je zone ma weso. Ju zono de bin çino ke, deide jê zone made nia rindeki; „Sewa haq to serro senike bo!“ , „Berx u dar be/Wes u war be/Pir u khal be!“ , „Zere mî tore vêsenu!“ , „Xîzir howtayudi mîletune na dina bixeleşno, mare ki lewede çevero de xêr rakero!“ ... vajino. Eke toz meerjime rêça ho, asle ho nesle ho ke inkar mekerime, raşti ki:

„Zone ma zone xîzirio
Thone ma thone xîzirio.“

Na hêkatê ke mî nusne, jedee ho qeseykerdena pilune mawa. E ve zeruwes mîde va, hesna. Qusirune mîde nianêda. Xêlê nun u sola khalike mî, pirika mî, maa mî, pie mî, ap u xalune mî ve yeqrar u imane (pir u rayver, kewray, bavalîğ) mira tederâ. Nainura tae şî ve haqia ho, tae seniki ki, na dinade serune hue peşnuderê. Mire hên yeno ke, na cuaniku ve na cuamerdura ki dêne ho do. Ez nainura weso, xîzir ve duzginira ki cîra rajî be.

BUDELAÊ GIRŞI

Werte almanu u mîletune binude ki, zon u kulture mare alaqa esta. Na alaqa roze ve roze bena ve girse. Daera ma, na hêkati çarnai ve almaniki. Nêjdi almanyade benê kîtav, vêjinê.

„Budelaê Girşî“ e ve elifbae piruşene tikmi amey ve nustene. Nae ke zone made wendis siftekenê, sewetune dinura ma, na elifba, na kîtavde kerd ve pelga peene. Piruşene tikmi e ve xêle savır u zerweşiera redaksiyone na kîtavi ki vîrast. Wayire çor kosey dina cıra rajibo! Dest u pae ho wesbe!

Xêre emina u daimi, hesen uşeni, uşen c. 'i ki rest ve na kar. Haq cıra rajibo!

Mîrode mî uyo ke, zone ma vindmebo. Zone made binuşio, bıwanio. Domonê ma zone ma qeseybikerê. Kîtavê ma bijêdie. Qezete ma, dergie ma, radon u televizone zone ma, mektevê ma bîvirajîê, bijêdie. Ancax u waxt na hêkati benê ve qul u mîlet, hurendia ho vinêne.

Mîrode mî uyo ke, mîlete ma toz rêça ho meerzo, asle ho nesle ho inkar mekero, vindmebo.

Tenga de şia tederime, uncia xızire roza tenge mare bêro, bireso!

Almanya, asma aminonia peene, 1996

Heqie Mergarîji

BUDELAÊ GIRŞI

AP MOMID

Dı hire asmio nia biêne. Ap momid, saata ke vanê nasnêkerdenere naskerdene, hama fame ho sernêşiêne. Besenêkerdêne bıwano. Hora saata ho ki çine bie. Ey, ya tijide niadêne, ya ki gosê ho nêne ro vengdaise diku ser.

Her daim ya sifte dersede, ya werte dersede, ya ki hona zingile paydoşi nêdo pıro -dı hire deqeyi ora avê- ap momid'i, tersenik tersenik hire rey dêne ve çeverê sınıfa maro. Eke raa dıyıne dêne çeverro, mı zonêne ke uyo. Her daim mı cıre çever kerdêne ra, verva domonude lew nêne destra. O verva domonu, sae ke jiara de giranederu, sae ke veng ke vezo, tılsimê beno ve puç. Daera tersenik tersenik hen vınetêne. Cıra pijie nêvejiêne.

BUDELAË GIRŞI

Unca roza de dîsemie bie. Eke da ve çeverro, ma peynia dersa peenede bimê. Mînu ke ap momîd'ire çever kerd ve ra, zingile paydoşî ki da ve pîro. Ez biu ve sa; unca kêle ho destro bîrna. Mî niada ke, televune mî çantê huye paçîkeni kerdê ve amade, kare dinunê çeyi mî cîra va ke. Domonu, mara xatîr wast. A roze keş zuvîni thonnêda. Yi ke vêjay şî, mî perskerd:

»Çîturîa apo?«

Deyra ke veng nêvejîa, mî reyna perskerd:

»Çîturîa apo!?«

»Gos mede, qe rînd niu!«

»Çîke to esto, cae de to dezeno?«

»Cae de mî ki nêdezeno! Qal meke, qe rînd niu!«

»Qey rînd nîa? Nîajnîa mî tora kê mî haskena?«

»Hen nîo, qedae to cenu!«

»Çîturîo?«

Na qesu serra ez hervî şîu oda malîmu. Parka ho mî gurete pa, amu. Çe mî, çarşîe na suka qîzkekede bîne fîrînede bî. Mî çante ho est zere, vejîu. Na sukede dî loqantey bî. Ez ve ap momîd'îra şîmê laqanta bîne heni. Rozune dîsemi, mordem tede ca nêdîêne. Axîr koseede ma ca dî, niştîmê ro. Mordemo ke nun keno vîla, ame. Mî, cîra dî sorvîkê goştî, dî pilavî, ju sare piajî ve uwera waştî.

BUDELAÊ GIRŞI

Nunde ma qe zuvinde qeseynêkerd. Bênaz u serm ey nune ho, mî nune ho werd, qedena. Mî, dêne werdena ma da, vejaymê. Teverra mî perskerd:

»Koti çay simena?«

»Şimê na qewa lazê xıdır'i« va ke ap momid'i.

Ma qe duri nêşimê. Çıke qewa camal'i, des u ponc metroy serênia made bie. Camal mordemo de gonegermo. Ey kare ho caverda, ame, lew na ve ap momid'i destra, deste ho da mî. Ma, hal u xatirê zuvini perskerd. Ora dımme uşt ra şî lozına çay. Jede nemend, e ve qav u qacağunê pakura marê çay ard. çao ke camal vırazeno, çae dey serra kes na sukede çay nêvırazeno. Ma ke dî hire fırti çau nê hora gureti, mî unca ap momid'ira perskerd:

»Mıra nêvana endî? Qey tî rınd nia?«

»Zovina rıdu, sondane tersenu! Hewne mî nino.«

»Çınayra tersena? Tı domona çıko?«

»Bıko, çıturi meterşî! Vanê i, leyire kutiki çause qereqoli vato ke: „Naê ke nun danê dêmdaru (dewrimcu), ma zonemê! Pesewe lozınunê dinuro, pençerunê dinuro bombu erzemê zere çeunê dinu. Çeunê dinu, dinurê kemê mezele!“ Nae serra hewn çımunê mî nêkuno.«

Çımê ap momid'i bi pire heştiru. Qutia ho vete, hore cığarê pişte. Cığara hora dî hire simey ont we, axırı tene ame ra ho. Mî cıra perskerd:

BUDELAÊ GIRŞI

»Sondane qe nêsona hewnna?«

»Sonu hewnna, underê kutiki ke laway, endi qe hewne mî nino.«

A deqade qeso de rind nêame ra mî viri. Mî va ke:

» Apo, honde jêde ki meterse! U çausê qereqoli tersu dano mileti. Henio ke, naê ke biruraê vêsan bîmanê. Meterse!«

Na qesunê mî serra ap momîd'i mozê ho sanayi pê. E ve vengo de tholra nia va ke:

»Nêro bîko, çituri metersîmê? To nêhesna, çituri bone hem'e demenîj'i, pesewe bombey eşti cî, tede çel u çukê mordemeki kîştî. Dî heştira raver gema zîmî'de eskeru, mal u gaê çe mursa'e zîmî qîrkerdî. Nu eskero. Emir do cî, vato: „Çio ke ho lewneno, panê!“ Na amnoni qatira çe xîd'e al'i vere çeveride giredae bia. Sonde esker amo dormê çeu, no ve pa, uza qatire kîştî. Tî ki zonena ke, na payizo pee esker ame, dewe gurete. Cêni, camordî, veyviki u çeneki zuvinira bîrnay ra. Ma derede kerdîmê zerê uwa payîjî. Va ke: „çeku vezê, biarê! Mara ney vazê! Mara ey vazê! Eke hen nêkenê, sîma qazkemê! Jê tertele peeni qirkemê!“ De vaze, çituri metersîmê?«

Mî niada ke qe xelege qesunê ap momîd'ide çîna, venge ho bîrna. Camal'ira dî çayi, jû ki kemerê domino waştî. Ap momîd, hotayra vêrdo ra. Unca ki pore huyo ke bio ve sîpê kêmbî. Jê xorte viştserî çîp bî, hervî bî. Ora rave ma

BUDELAÊ GIRŞI

ke domino kaykerdenê, ap momîd qe mîra peysernêmendêne. Ewro qe heni nêbi. çefe ho çine bi. Ma jü ree kaykerd, caverda. Na kay serra ap momîd'i:

»Ez kewtu herey! Qedae to, ez endi urzenu ra!« Mî va ke:

»Apo, meso çe! Esmu lee mîde vînde! Toxtora de newie ama nêwesxane. Vanê: „*Muye mostra uncena.*“ Esmo lee mîde vînde, ez meşte to benu lee dae. Vanê: „*Ae, zofeteneş kerde ve weşi!*“

Na qesu serra çimê ap momîd'i bi ve roştî. Mîra va ke:

»Raştî rînda ke?«

»Ya, ya! Tî qe meterse! Meşte ez to benu lee dae. A, dermane tore vênena. Ae, zofeteneş kerdê weşi!«

A sewe ap momîd mîre bi ve meyman. Sodîr mî toxtorere telefonkerd. Cîrê mesela ap momîd'i kerde ra. Serro mî ve daera xêle qeseykerd. Cênike e ve zer u wesra ez gosdu. „*Sebîkemê? Senêkerimê? Nia bîkerimê. Hen bîkerimê. Ap momîd'ide nia qeseybîkerimê. Derman nao. Nia nio. ...* „ Ma derde ap momîd'i , her hetra qeseyked.

Perozra tepia mî ap momîd guret, şimê nêwesxane. Çeverê newesxanide ap momîd'i ke soqa ho vete, mî ki hiremêna gozegê çekete ho fişti arê. Xîsmekarunê newesxanira ap qemer'i ca musna ma. Niştîmê ro. Deqera tepia ez ustu ra, mî da ve çeverê toxtorero, şîune zere. Lee toxtorede qe jêde nêmendû, vejîu, amu lee ap momîd'ide

BUDELAË GIRŞI

nişto ro. Wertera hire deqey nêvêrdi ra, ap qemer ame, ap momid'ira va ke:

»Toxtor xanime to wazena!«

Ap momid'i ke ree mîde , ree ap qemer'ide niada, mî va ke:

»Apo! Toxtore venga to dana. Urze, so zere!«

Ap momid'i mîra perskerd:

»Tî, mîde nîna ?«

»Apo, ez tode nînu zere. Ap qemêr'i ki kîrmanco, u tode yeno lee toxtore. Tî, pêrsanênia ho deyra vase, u ki toxtorera vano. Ez, ita to serro vindenu. Metersê! Urze so zere!«

Ap qemer verde, ap momid dey dîmmera şî zere. Ez, xêle uza nişto ro. Nê m saatera tepia, vejîay, amey. Ters ve sabiaisra rie ap momid'ide kewti ve têwerte. Êmê ap momid'i rînd bi ve roştî. Ma, ap qemer'ira xatîr waşt, nêwesxanera bimê tever. Hîris Êwêrê s gamî ke kewtimê dûri, mî çîra perskerd:

»To ve toxtorera Êî qeseykerd?«

»Va ke, tî Êondi serudera? Êondi domonê to, Êondi tornê to estê? ...«

»To sava ke?«

BUDELAË GIRŞI

»Mı ki, cire vati. Honde domonê mı, honde tornê mi estê. Beno ke hotay seruderu. ...«

»Zovina çî perskerd tora?«

Na perskerdena mı serra, ap momid e ve zeruwesra mire, toxtore ke savato, çî kerdo, qeseykerdi:

»Aynora zere gosunê mîde niada. Mira va ke: „Çekete ho veze!“ Mı ki vet. Da miane miro, da zere miro. Gıra da pıro. Loqla ke vileda bie, hetu jü kerd gosunê hora, hetu bin na şene mı ser. Virende şene mira, peucu miane mira fetelna. Ora dimme herme mı kerd silt. Palasqa de cendermu pilosne herme miro. E ve deste hora je rêuke pufkerde verde ra, pufkerde verde ra. Sare mı pêguret, zere çîmunê mîde xori xori niada. Hurdi destura hermê mi pêgureti. Va ke: „Tı sondane zaftersena! Heno, hen nio? Hen oseno ke, tı kêm sona hewna. Ez dermane danu to, rozede jü heve berze zere kundêze uwe. Heve gere zere uwede puxırbıdo. Eke heve uwede puxırda, bısume! Heve ke puxırda, bızone ke tı bena rınd. Nê, heve ke uwede puxır nêda, tı nêbena rınd. Bızone ke, a hevera tore xêr çino.“ Peyniede na kağite dê ra ve mı dest. Va ke ke: „So, cêr cârşide hore bihêrne!“

Ap momid'i, kağita ke destdera, dê ra ve mı dest. Va ke:

»Toxtore, name dermani na kağitede nusna.«

Na qesunê rindekura dimme mı unca perskerd:

BUDELAË GIRŞI

»Apo, toxtore zone to nêzonena. Ae, çituri tode qeseykerd? Na honde qesey kerdi ve sare to?

Ap momid'i, e ve vengo wesira nia cauv da:

»Qedae to cenu! Ezi ki zone dae nêzonenu. Heq, i qemer'ira raji bo! Ae ke sava, qemer'i mire çarna ve zone ma.«

Mı zonene ke, toxtore ap momid'ire çî nuştö. Unca ki mı reçetade niada. Toxtore, raşt ki, „*calcium sandoz*“ nuşti ve. Na suka qızkekede dukane dermanunê nêweşie çine bi. Hama tayine dukanude aspirin, gripin, calcium sandoz roşienê. Ap momid, qewade nişt ro. Ez şiuene, mı cire qutie calcium sandoji gureti, amu. Ma, çae piya sımıt, uştımê ra. Ap momid'i hevê ho kerdi ceve ho. Mı, destunê ap momid're kêle ho birna, ma zuvinira xatır waşt. Ei, ho sana ve raa dewe.

Wertera dı roji nevêrdi ra ke, ap momid vejia, ame. Çeverde ke kewt zere, rie ho gul u nur bi. Mı, lew na destra, virare fişte pıra, ard zere. Mao ke hona payrayimê, mı perskerd:

»Çituria apo?«

»Rındu, qedae to cênu.«

»Heva toxtore puxırda?«

»Ya, qedae to cênu.«

»Mirdia ho şia hewna virara niajnıa mudê?«

BUDELAË GIRŞI

»Ya. Dı sewio qe nêheşinu pê.«

Ap momid'i destde torve bi. Bêlûnêbiene ke çî tedero.
Diane giredae bi. Ap momid'i deste ho de çip pêguretêne.
Mino ke ca musna ra cı, ey va ke:

»Qedae to cenu, ez ronênisenu!«

Mı ke va ke:

»U êiko torve todero?« Ap momid tene vînet. Nezona
ke savazo. Peucu va ke:

»Dı hire hakiê. Mı va, ho destde a toxtore tei berine.
Xızır, daera rajı bo!«

Nae serra mı ki va ke:

»Bere apo! Rınd kena. Toxtore zaf bena ve sa. Tı nıka
so lee toxtore. Uzara bê qewa camal'i. Ez ki yenu uza.
Somê hore pia loqme nun wemê.«

Ey, torve ho guret şî newesxane. U, hata ke kewt ve
tholde mı dimmera şerkerd. Xêle waxt têrdaise rie ap
momid'i, roştia ke kewta çîmunê ap momid'i verê çîmunê
mıra nêşie.

BUDELAÊ GIRŞI

TALÎME BINÊ LINGU KERDENE

Tiji, asmênde xêlê rae gureti vi. Endi peroz bi. Êimê mi vijêrira musay vi tari. Daera mi teverra virende besenêkerdi Êimunê ho rakerine. Wertera deqe di deqey vêrdi ra nêvêrdi ra, mire hên ame ke, roştia roze, domonunê mira, cênika mira jêde kewti ra ve mi viri. Biu sa. Hama kerdêna polisû Êituri ke ame ra mi viri, sabiaena mi jê duye cîgara bie vindi şie. Qesê kutikiê ke mi hesnay, Êopolê ke mi werdi, hêşirenia ke die, ... Fame mi, uncia mi sarera vejia şî. Kuneta mi bie ra vindi. Virtise mi ame we. U Êağ mi nêzona ke ez, ezu virenu, ya ki viren niu. Ez, kamu, Êiko, Êiwau? Qulê mi, ra u welağê mi nêamey ra mi viri. Sare mi cez bi. Mi, besenêkerd na dina de cae huyu

BUDELAÊ GIRŞI

khan bivênine. Na tengede lingunê mî, ez ardu cae ciniştenia u waramaena otoboşi.

* * *

Mî, niada ke vatena mî, qeseykerdena mî fayde nêkena, venge ho bîrna. Antoqo teng u taride, zafe rey şiu a dina amu... Xêle sewe vêdi vi ra. Cîgara mî, kemere mî, adırge mîno şemen, tezvê mî ..., mîra gureti vi.

Werte de rêe hen şiu pa. Hama qılaşae çeverira roştia de jê derjeni neverda ke reyna hewn çîmunê mî kuyo. A rozera tepia, eke qale hepıxanu kenê, virtise mî yêno. Mîlkqio kutık, pîrodais, ... isoni kenê qız. Mordemo ke dest u çîmi gireday, est ve zere, gere serefe deyre heqeret mebıvo. Heqeretunê mamrunê hukmatira, -qerpuze ke este ve zere uwa serdine, çiturri qerpuze qılaşina ra- isu yêno ke çarê bo.

Teverra vengê lingu ame. Tae amey, tae şî. Vengê amaen u şiaena makinu bi jêde. Mî ho ve ho va ke; „Endi nika tiji zereq do.“

Çıxaşi vêdrâ, nêzonu. Çever kerdra ez vetu, berdu oda qomiseri. Eke çî bivênine: Qomiseri, jü cênike hên nêjdie hode nisnazna ro ke, yêne ke fekê zumin kuyê. Etego de kilmek cenikera bi. Xêle bua kerdi vi dev u rie hora. Beçikê ho, hermê ho, gerdane ho prê zernu bi. Rîndekênia ho u dewlemendênia ho serro giranie kerdene. Beno ke

BUDELAÊ GIRŞI

Çewres serede bie. Qomiseri, ez musnu ra çênike, cıra perskerd:

»Savana? Nuyo, nu nio?«

Veng ke cênikera nêvêjia, komiseri nia vake.

»Mamrunê ma, mordemo ke pêgureto nao. Bursa' de de neyra beyri, dest u pae ho dirvetin kes nêdio. Savana?«

Cênike, cêrra u hata cor ke mi de şerkerd, nia va ke:

»Mı, mordem nêdi. cîturi ke ez kewto çe ho, vengê şikiaena cami ame gosunê mide. Peecoy şio, pençereo ke şikio, deyra mı teverra niada, hama mı kes ki nêdi.«

Qomiseri:

»Rınd dılali. Hama to mamrunê mara vato ke; „Deste dızdi, cae de dızdi bio ve dirvetin.“ To qey hên vake?«

»Ya, mı hên vake. Çike, jê goni tae lekey hete teverira pervaze pençerirae.«

Na qeseykerdena cênike u qomiseri serra fame mı tene rest ve qesu. Mı, çapık paçe herme ho kerdi ra. Dirvetia herme mı, saeke endi bi ve wese. Jü qule de nêzonaği ki, jü domoni ki, dirvetia mire vatene ke; „Nê! Na dirvetia vijeerene nia. Na dirvetia khana.“ Herme ho musna ve ra cı, va ke:

»Dirvetia mı nawa. Niade! Nê na dirvetia vijeerêna, nê ki dirvetia came pençeria. Nêwesxane eskerde dr. h. k. ki saade mino. Çike, e y ve destunê ho, heştera avê,

BUDELAÊ· GIRŞI

nêwesxanede kergana deste mî birne, derman kerd tîra,
giredê. Haq'ira nêtersenê! Sîma, ez kare mîra kerdu.«

Na qesunê mî serra qomiser, hurendia hora hên uşt ra
ke, mî vake belkia jü artiso ke filmunê tîrku'de kaykeno -
çero, qe qerqesuni cî nêginenê, tek u teina uzme vişt
mordemunê gonewerude yêno- uyo. Pee ho çarna ra mî, va
ke:

»Hemşerim! Na karê nianeni benê. Qedere hora
biheredie!«

Mî çapîk cuav da cî:

»Mamrunê sîma, bilasewe mîre honde heqeret kerd.
Belkia ki ez karîra eştu. Qei sîma, mîra vane: „Qedere
hora biheredie.“?»

Qomiseri, cuav mî nêda. Hên osene ke, aql u fikre
mordemeki cênîke de bi. Ey, wastene ke, helmera avê u ve
cênîkera teyna bîmanê. Beno ke daera polisura va ke:

»Raverde şero!«

Poliso ke hete qın u vîrira girso, hama lesera qîzo, hên
mosım çiê mî da ra mî dest ke, sae ke uyo ke mîre vîjeri
honde zulum kerdo, u niyo. Eve sare ho, çeverê teveri
musna ra mî.

BUDELAÊ GIRŞI

BUDELAÊ GIRŞI

I

Yi rozu hona çâgê kari nêbi. Zimustu hona verdi vi ra. Wayir wastene ke goliğê ho mird biçerê. Tene bêrê ra ho ser, can bijerê. Hurdi heri rozunê vîrenu honde ke çêrdi, qefelay, peyniede merediay ra. Da'ase rojira têpia kefê hurdiminê bi ve rind. Zuvinde yaraniye, zeraviye kerdêne endi. Yê roze uncia çêrdi, yînu ke pize ho kerd mird, hero gewr venga hero şîay da:

«Bê mara kami ke silo gîrs kerd?»

Na qeşî serra hero şîayi:

»Iye mı, iye tora gîrso! Hore so kurikude baskuye!«

BUDELAÊ GIRŞI

»Qe hen mevaze! İye mı, iye tora gırso! Na hetude mıra hewl her çino ke!« va ke hero gewri.

Ey va ke »İye mı...«. Uyo bin va ke »İye mı...«. Ceng kerd ho, tij u gendi kerd. Her juyi sepete fisqi kerd. Beno ke fisqiye juy, fisqiye ye binira heve jede bi.

Heri yi rozu ge herzune ho serro biêne sa, kewtêne tê; şiyai vatêne »İyê mı gırşîê!«, uyo bin vatêne »İyê mı!...«. Ge zıraise ho serro kewtêne tê; gewri vatêne »Ez rınd zırenu!«, şiyai vatêne »Ez!«. Qule haq ke, heywane ke, goliğe ke uzara vêrdêne ra, yinu hurdimine çerdaisê ho caverdêne, hazetê ho kerdêne çipi, dênê şênê horo. Şiyai vatêne: « Niade! iye mı gırso!« Gewri vatêne iye mı !...«

Çağe kari ame. Hêgay çiniti. Gırzeyi gerê biardêne hetu jura. Koura koli bınay vi, velg bınay vi. Gere biardêne. Cuyinura dımme çağe areyi bi. Gerê nun bıberdêne aree, peyser biardêne... Kar kerdêne nêkerdêne ke, nêqedîêne.

Xuya ke usarira kewti ray ve yi hurdimine, canêverde. Hero şiyai vatêne: »Ez şeru! Ez çeru! Ez, tora jêde bar danu we!...« Hero gewri ki, qe dême bine na qesude nêmendênê. Eyi ki vatêne: »şêrê ma ezu! To ve barra mı barkere, ez uncia pê şikinu!...«

Wayir ke yi barkerdêne, yi uncia kewtêne ve bas. Gewri vatêne : »Bare mı seniko!« şiyai vatêne: »Mire taena serne!« Wayir sabiêne ke, dı herê huyê nianeni estê. Xatire

Narejê Feybeti Ji herfe girde
dest petere.

BUDELAÊ GIRŞI

herunê ho neginêne, honde ke mianê heru binde amê de,
amêne ve hard, yi barkerdêne...

Dî'hire seri hale heru nia bi. Usari tene amêne ra ho ser.
Ammoni qe nêvînetêne. Şiayi vatêne »Ezu!«, uyo bini ki
vatêne, »Ezu!« Eke kewtêne payız, rınd darera ginêne war
ro...

A sere payizo peen; qar ke bi kêm, vora virêne est rie
hardi. Hurdi heri bêhal u bêmezal bi. Hurdimena, eke raera
şîêne saniêne ra. Jüyo nêzonaaği ke, tey niadêne, qe
niardêne fame ho ke, dême na heru zuvinde bas guretenê,
zuvin serro pilêni kerdenê. Dina, jê pari na çâgu uncia bi
ve husk u koli. Birra çie çerdişi ki nêmendî vi.

A sere hudimine heru reyna usar nêdi.

II

Xıdırî, heşte vardia soderi, heşte vardia peroji, na heşte
peeni ki vardia sonide gurea. Hire roji cire paydos bi.
Yene soder, karra dımme hata ve varasu kewt ra, oraşia ra.

Welate huye dêsımira xêle mordemê xıdırî na dısburg
derê: Bıray, domonê apunê ho, kewray, çe mısayivi, nast u
dosti... Roza semie ap seyuşen, ap memkhali ve cênüne
hora, dinura dımme ap seymomıd, khêkıl, uşenali amey çe
xıdırî de erjiay pêser.

BUDELAÊ GIRŞI

çay ame. Qese, qesu kenu ra. A roze ki hên bi. Ge alamanra, ge welatra qesey bi ra. Nunra ðimme reyna çay u qewa amê. Her mordemi kare hora qeseykerdêne ke, wayirê çeyi giranêni dê ve vengê ho, hên kewt ve werte qesu:

»Ez — beno ke dı asmio — kare ponc mordemu kenu!«

Naê ke odaderê pêroyine rie zuvinde niada. Tayine ho ve ho vake ke: „Na xıdıre ma çıqaşı jüru keno!“ Keşira ke veng nêvejia, ap seymomıdı qese guret:

»Xıdıre ma, tı raşti karê ponc mordemu kena?«

Wayire çeyi, ta da ve vılê horo va ke:

»Yaa, ez kare ponc mordemu kenu! Apo, tı vana , ez jür kenu çiko? Qawusa ke, waxtede ez ve çor mordemura pia tede gureêne, uza nıka ez teynaru. Mayıstere ma her dayım pê karê mı qayılbena. Roze ree dı rey yêno, dano ve miane miro. Deste ho keno çip vano, „Her çelıg, tı mordemo de hewla! Tı hem hervi gureena, hemi ki kare to zafe pako!“ Vırende dı mordemi gureti lêe mıra. Hurde bini ki dı asmira rave day ve qausa de bine. Vardia mıde, uza, ez teyna gureenu nıka.«

Keşira ke pijıye nêvejiye, memkhali veng fışt ra ve ho:

»Bıra, tı kare ponc mordemu kena. Axırı perune ponc mordemu ki cêna, hên niyo ke?«

Na qesu serro xıdıri:

BUDELAË GIRŞI

»Nê, bira! Tove haqi bo!«

Ap seymomıd, bine zimelura huya, va ke:

»Nêro birae mı, êı zore to esto ke, tı kare ponc mordemu kena, perunê ju mordemi cêna? Mire hêni yêno ke, teyna nê na favırka tyssen'de, na suka duisburgide bile hona tora hero gırs çino!«

Favırka thysseni mevaze, aznauri vase. Cire dême gefeliyaene çina. Son u soder zing u tingia huya. Zımustu, usari, ammoni, payıji, boa lastiki, boa asini, boa komıri, boa qenalı u papuru, boa hazar çiy kuna têwerte. Soderane mız u dumano, sondane lozinê dergi, asmênde kile virazenê ra. Nê seme ho, nê bazare ho esto, nê cire paydoso...

Wertera sere vêrdê ra nêvêrdê ra, ma pêroyine xevere gurete ke, xıdır nêwexanedero. Weşênire, weso hona xıdır. Deste huyo rastra hire bêçıkê ho kemiê jü; jü ki gose huyo çep binna khêro nika.

III

Komala partia qoministude ronıştey vi. çay sımîtêne. Düye cığarara zere mız u duman bi. Cencu ve chepcune khanura uncia masa serro faşizmi, emperyalizmi rıznêne ro. Dêmdarie (dewrimi) virastêne. Naê ke ronışte vi, dêsım, maraş, çewlığ, xarpêt, amed, malatia'ra amê, ho ita esto ve şia alamanu. Pêroyine ser u bine qeşi vatêne: „Ma

BUDELAÊ GIRŞI

enternasyonalîştîme! Ayıvo ke, sima vanê: Ma kirmancime, zazaimê! Sîma mîletçîênî kenê! Ma mîlyetci nimê! Ma seweta mîletu pêro pia dêmdarie vîrazeme!..“

Naê ke ronîşte vi, cîra kamîlê ho ap hesen bi. Ap heseni u çepçio kîhanu ke cîğara nano ve qîna cîğarara, dano ve masaro, kufeno, mozune ho sanune pê, vano: „Markşî nîa vatu, lenîni nîa kerdo... Ma kî nîa keme! Ma hên keme! Ma nîa vîrazemê, nîa rîzneme!..“, deyîra perskerd:

»Name tuyo xêr çiko bîra?»

Ey, qesê ho bîrna, cau v da:

»Name mî kemalo!»

»Kotîra yêna tî?»

»Dêsimra yênu ez.«

»Dêsim gîrso bîra. Kotîe dêsimîrawa tî? Kamjî dewerawa?»

Kemalî ho kerd teng. Moze ho sanayî pê, hên cuav da:

»Apo tî muxbîra çîka? Tî, qey jê pulîsu mara qesu perskena!»

Ap heseni unciya perskerd:

»Tî bextdara (ilticacıya) hên niyo ke?»

»Yaa!»

BUDELAÊ GIRŞI

»Pulise alamanu ki, pulise tırku ki her qesê to nê zonenê çiko? To ke arzuhale seweta bexdarêni dê ve alamanu, pulise alamanu welatê to, dewa to, cısn u binate to tora persnêkerd? Kerd! Pulise tırku nêzonene ke tı kama? Ee! Zonenê! Ez muxbir niyu! Ezi ki dêsimrau. Daera mı hore perskerd. Hama nêvana ki hore mevaze, sae ke hewze mıdero! Hên nio ke biraene, sıma savanê?»

İyê ke gosdanê cıra jüyo xort va ke:

»Yaa apo, jê vatena tüyo! Ma hao çondi serio na api naskemê. Ap çı muxbirêni çî?»

Na qeşi serra kemal bi ve melayim. Va ke:

»Apo, meheredie! Ma çepçimê, dêmdarime. Her keşira çituri name mame ho, kamiâ ho vajimê? Ez k. rau. Mara vanê çe u.«

Na qesu serra ap heseni, uncia kemalira perskerd:

»Kemal, tı çondi serio dêmdarêni kena?»

»Apo, ez sera 1974'ina nat dêmdaru!»

Ap hesen:

Nêro bira, to saetera jêde qeseykerd. Dêmdarêni gurete de. Dewleta tırku, rizne, emperyalizmi, faşizmi day ve hard ro, sıl fekkâ kerd. Nika ita ma ho ve hoyime. To hata na roze çı virasto? Çı ardo meyda? Xızır kena, tı dême karede gurea? Tı hawa ponc serio na alamaniyadera. Tı ki çêl u çuke to ki, sosyalamtra benê mirdi. Dewleta alamani

BUDELAÊ GIRŞI

dêvo de girso. Qırnıki cıturi ke nisenê qına goliğura, sîma ki ho hên esto ve şia alamani. Nêgureenê. Vanê: „Ma milyetçîni nêkeme. Emperyalizmu ve faşizmura rîzneme. Dêmdarie nâme ro. Miletu pêroyine xelesneme...“ Sîma ho xelesno ke, ma xelesnenê?»

1994

BUDELAÊ GIRŞI

ÇARIXÊ KHANI

Avdilerim ke ho resna dewe, mal u gaune dewe, cêni, ciamord u domonune dewe, mahlukê ke wenê, simenê, fetelinê pêroyine ho eşt ve şiyê. Tae hewnde bi. Tae xurêne. Tayine ki nisor kerdêne. Hên ke germ bi, to vatêne belkia adir vêseno. Dı kutiki, hurendia hora gira gira uşti ra, dı'hire gami verva avdilerim şî. Virende bêzeri loway. Bon u gomura ke kes tever nêvêjiya, kutiki hewnê huyê perojira xeleşiy, bi luki, dorme avdilerim guret. A deqade amik save gomike hora bie tever; hayda kutiku ser da; kutiki avdilerimira fişti dūr; mordemek berd; şia gomike hode kırşi da ve cı. Wertera helme vêrdê ra nêvêrdê ra, baviki ki ame lee meymani. Bavik:

BUDELAÊ GIRŞI

»Xêr ama bira!«

Avdılkerim hurendia hora uşt ra, va ke:

»Xêr mendi be!«

Bavık ke qutia huya tutını dê ve avdılkerimi dest, avdılkerimi va ke:

»Bira xêre ho koçıke uwe bı de mı!«

Amık save, şie zere, uskıra ve kuze uwera ardi. Bavıki deste maa ho ra uwe gurete. Avdılkerimira va ke:

»Tı qefeliayia. Virende rie ho bışüye, ora dimme uwe bı sıme!«

Bavıki uwe kerde destunê avdılkerimi. Ey, dest u rie ho ke besnay ra, amık save çapa doy dê ra ve destunê avdılkerimi. Avdılkerimi doe ho ke sımıt, hore cığare pişte. Amık save şie zere dunıke, nun kerd amade, ard.

Şiy, cao ke roz vejino, u heti ser ke bı ra dergi, şıuanu mal u gay kerdı têra. Biji, miy, gay, heri, bijeki, voreki ve kurıkura, eke uştı ra, virende saqê ho rave day, peyser day. Ho kerd ra derg; pêdıma miji kerde. Helme boa her çi bie vind. Boa mij i teyna wertalıg guret.

Mılet ki têdımma bı têra. Cêniy, domoni, veyvıki amey, kaleka gomıkira miankia avdılkerimide niada şı. Peecoy ap qemo zur vêjia, ame çe amık save.

BUDELAÊ GIRŞI

Çêgede navere bovere na çemide dî dewi biy. Name dewa jüye »dewa aêae viyalu«, name awa bine ki »dewa aêae gozu« bie. Aêao ke boverra niştêne ro, eke biêne amnoni, germde ho estêne bine viyala girse, do wastêne. Aêae naveri ki ho estêne şia goza kaleka qonaêi, eyi ki do wastêne. Ora dimme naverra u boverra hurdi aêay, hata ke şia soni eşt ve dewu serde, şîene hewna. Dewu name ho, na xuyune aêaura gureti vi.

* * *

Qeme zuri, eve vengo de wesra perskerd:

»Xêr ama! Name tuyo xêr çiko?«

»Xêr bivêne! Name mı avdılkerimo.«

»Avdılkerim, tı kotira yêna? Kata sona? Xêra?«

»Ez, zaf dürira yênu. Lee bitlişide mutki vanê uzarau ez. Xêle rojio raerau.«

»Xêro? Kata sona?«

»Qe qal meke, ez tersu ver dewa hora remu!«

»Kami ver rema?«

»Ma ve dewızura da pêro. Mara ki, dinura ki xêlê mordemi ameyi kiştene. Mı destta ki dî'hire mordemi ameyi kistenê. Ez ke nêremêne, yinu ki ez kistêne.«

»Seveve qewêga sîma çî bi?«

BUDELAÊ GIRŞI

»Dinura jüy, mara çeneke remne. U xorto ke çeneke ma remina, deste birae mira ame ve kiştene. Ora dımme qewğa bie derge. Goni kewte werte ma.«

* * *

Qemo zur, cımura zur, lesera qız bi. Sal u sapıke ho cıqası ke polkerde vi, hama pak bi. Jüo ke name qeme zuri nêhesnay vi, eke qemo zur na xaftela bîdiêne, qe hurendia mordemi nêkerdêne. Bêveng bi. Virende qe şia ho isonire gıran niamene. Gıra gıra qeseykerdêne. Ey ke perskerdêne, jüo ke u nasnêkerdêne, qe xof zere nekewtêne. Qemo zur baqıl bi. Daera hem cımê, hem gosê ağae gozu bi na dewede.

* * *

Dewa ağae viyalu ve dewa ağae gozura hên şîene zuviniro ke, to vatêne belkia hurdi lete ju soeyê. Boverra cıqası viyali, cıqası goji ke bi, naverra ki hunde bi. Boverra ki usari ke ame, mileti hêluge kerdêne tar, kengeri, singi vetêne; naverra ki. Wêla hegaunê, tirunê boveri ki, naveri ki jê miane hero gewr bie. Eke zenge dêne pıro, bînde cêqero de qılerin vêjiêne. Dewızu boverra ki, naverra ki, payız ve payız boli kerdêne hard, zimustu ke ame, vetêne kerdêne adır werdêne. Dewa ağae gozu u dewa ağae viyalude ciamordu sal u sapiki guretêne pa. Gırsê cêniu uza ki, naza ki jê zuvini bi. Çe ağaura qederi,

BUDELAË GIRŞI

hurdi dewude zafe dewiji warway, domoni vıran bi. Hurdi dewu ju zon — na zone ma, kırmanciki — qeseykerdenê.

Tae vanê wayıre çor kosey dina, tae vanê ağaune vırenu xıravie kerda ve werte hurdi dewu. Cao de binde ki vanê ke; na dewera iyê boveru cênika de têjiye remina. Nae serra hurd dewi kewtê tê. Rivayeto de binde ki vanê ke; na dewa boveri, hete hode boverra feke cêmidê dêse onto. Pee dêşide sare xoji kerdo hard. Viyali, qewaxi u dalıki no ro. Ora dımme her sere laşer ke amo, ho dêmdo ra dewa ağae gozu serde. Hegay u baxçey tastê ra, berdê. Nae serra, dısmenaeni kewta werte dewa naver u boveri.

Dısmenaenia dewu a bie ke, herroz dewa boverra ki, dewa naverra ki ju mordem şîene feke cemi. İyê boveri dewa ağae gozura, iyê naveri ki dewa ağae viyalura mılkikerdene. Nê namus, nê astê meyitu, nê gağ u boğê wesu, nê qiji nê pili verdêne, mılqi kerdêne.

Tij i ke zereqda, mılqıdari amêne vere cêmidê cae ho guretêne. Gula ho kerdêne pake. Vırende naverra boverra qesey sanêne zıvini. Nae naverêni, iye boverêni; iye boverêni ki nae naverêni tüya ho kerdêne. Ora dımme zıvinira xevêrdêne, hata ke şie eşt ve dina serde.

A dewede, na dewede tae bi ve hostae mılkikerdene. Yinu her dem mılqiê newey diêne. Jüy ke mılqiyo de newe vatêne, uyo bin besenêkerdêne rınd cuav cıdo. Naverra ki, boverra ki mordemunê zonaogü gosdêne, ala kam rınd mılqikeno. Mordeme kamiji dewe ke a roze ho ver da, rınd

BUDELAË GIRŞI

mılqı kerd, no a dewere san u serefo de gırs bi. Dewa ke a roze sayiya mılqıkerdenera biya wayire san u serefi, mılqıdare hore nun kerdêne amade, gegane cıre sogıs kerdênê. govend guretêne, lawıki vatêne. Dewızu, esqe a rozera vıranênia ho, warwaênıa ho, vêsanêni u tesanênia ho, ho virra kerdêne.

* * *

Qemo zur, rew rew ame çe amık save şı. Avdılderim, çe aêae gozure bi şıuane. Dı'hıre serura tepia veyva çe muria ke bia viae, a gurete. Dewızu cıre gomıke ki vırast. Avdılderim, na dewede mine ho kuya, mend.

* * *

Roza ammonia de rindeke bie. Bavıki boıça nune ho, kuze uwa ho gureti, davacerde şı. Êıke nêwetia vere êemi ewro bavıkide bie. Raera raste avdılderimi ame. Avdılderimi ki mal u gay kerdêne top ke, bero bır. Yınu sılam da ve juvini, vıneti. Bavık rew bi qutia horo, vete. Cıgarê ho ke kerdi de, bavıki, avdılderimira va ke:

»Qe zeria mın u mılqıkerdene çına ewro.«

Avdılderim huya, hên cuav da cı:

»Malişiaene ki qe mı wes nina.«

Nae serro bavıki va ke:

»Bê, tı so vere êemi, ez ki sonu mal ewro! »

BUDELAË GIRŞI

Avdılkerimi niada ke bavik yaranie nêkeno, cığara hora helmo de hewl ont, eve vengo de wes va ke:

»Yaa! Ez ewro sonu feke çemi, tı ki so mali!«

Cığarê ho ke sımıti, jüvinira xatır wast. Bavıki, mal u gay kerdı topi, koro berdi. Avdılkerim ki şı bine viyala feke çemi.

Uwa çemi, jê uwa payız u usari luke nêbie. Unca ki e ve veng gurêne. Uwe hên ke zalale bie, mosêê ke tede bi, eke helme bıvınêtêne, mordemi besekerdêne ke bımore. Naver u boverra dalıki, qewaxi, viyali, goji, biro azgiler u mojeni gılveyi sanay ve pê. Çem kerdı ve şên. Avdılkerim ke ame bine viyale, tae bequ ve di'hire keskune uwera çalp çulp ho eşt ve çem.

Avdılkerimi ponçê salvarune ho semeriti we, çarixê ho veti. Tene ke nişt ro, boverra veng gıra gıra bi tever. Nae boveri xêlê qesey sanay ve nae naveri. Naverra ke veng nêvejia, uyo boveri venge ho kerd berz. Mılqıdare dewa viyalu, feke çemide a kemerera çınga awa bine bi. Ge deste ho, ge çüye ho, hete avdılkerimira kerdı dergi, cıra sepete qesê qılerini, eve vengo de tholra vati.

Ewro hem khêr, hem lal, hem ki kor bi avdılkerim. Nê diêne, nê ki hesnêne. Lal bi. Şia viyalede rew rew şı dewa huya mutki, peyser rema, ame dewa aĝae gozu. Gegane ho lewna, uwe simite, şı werte biri, mijia ho kerde ame.

BUDELAË GIRŞI

Perozra dımme mılqıdare boveri qaydkewt şı. Merdu, wesu, cêniu, çênu, domonu, pıtu, kokımu, cêncu, hêrdısu, zimelu, gağ u boğude belkia hotay rey şı, ame. Cıra mılqıkerd. Şiê soni ke cêmira vışıay bover, venge mılqıdare dewa viyalu biria.

Varasura avdılkerimi ke ho sana orojia dewa ağae gozu, bover destra bi ve zelemele. Bervaisê cêniu, domonu ve xusais u guraise cêmi kewti tewerte. Dewızune dewa ağae gozu, mal u gae ho, karê ho-caverda, erjiay amey feke cêmi. Sare dewa ağae viyalu ke cınaza şere ho, e ve bervais u zurais, werte viyalu u gozure tik berde, sare dewa gozu ki, gıra gıra, bêveng peyser amey çeune ho.

Destê kêşi a sewe kari ser nêşi. Cêniune dewa ağae gozu, mal u mangey, miy nêditi. Teyna domonu jüvinide va ke, hesna. Feke iyê binu kard ranêkerdêne. Dewa ağae gozude, dı'hire domonura qederi pêro bêсами kewti cile.

* * *

Roza bine ki, rozune binu ki, heştiune, asmune, serune binu ki, qule de haqi mılqıkerdenere reyna nêşi vere cêmi. Hona ting u zingia, gurêni u xuşênia uwa cêmi, na qesura bêxevere, son u soder qeyde, jê qeyde »vltava« (cême moldau) cinena.

BUDELAÊ GIRŞI

HALE DEWA MA

Tı qeyi ju raede honde qesu mira perskena? Ala ronise, nune ho buye, çae ho bısime. Tı honde raera ama, tene raoroşie. Sima sukune girsude nisenê ro. Tı sukunê girsura yêna. Dina ke vanê, sima dia. Tı yena mara qesu perskena.

Mira memede seyweşi vanê. Nu name mîno raşt nio. Heno ke na qeseykerdena mı ke kewte ve qezeta, esker mêro na qulıku ma serro merızno. Ho virra meke, name mı f. m. nio. Yaa, qêdae lingune to!..

Wes be! Haq, domani ki, torni ki day ve ma. Leyire mirçıku çitur ke halênedede nêvındene, iye ma ki peray ra şi. Gosmede, nê xevera ma dinura esta, nê ki kes yêno diare ma. U laze qemeri hao çondi sero kourao. Tae vanê weso,

BUDELAÊ GIRŞI

tæ vanê amo kistene. Êturio, Êuwao, kes mara nêvano. Uyo bini ki, ita nêjidie made zerede bi. Gegane şîênê diar Name ho tamaso; işkişehar vanê, nîka uza hepîsdero. A, hale ma ki tîya eve Êîmune ho vênena!

Nêro bira, werte mîno nîajnia tode Êî mendo ke? A darera gîna warro. Ez darera gînu warro. Werte mîn u nîajnia to; jê werte dî mordemunê ke juyra Êîme huyo raşt, ye binira Êîme huyo Êep bio kor, ma ki henimê. Endi cencia ma şia, nîka khalia. Ma cencia hode juvinde qewğa nêkerda ke, nîka bîkerimê.

Tî jûrkena! Wazena ke, mîn u kokîma mî pêverde. Mî key vato ke »Ez hore cenîka de newie fetelinu!« Eke fetelinu ki tore Êî? Êause kîrê mîna? Kam Êî zoneno, sîmaê nîkaêni Êî sîl Êarêkenê!

Dewede Êî qal-qîrr bîvo? Naverra, boverra boni rîjîê. Pêro xan u xîraviê. Dewede mordem nêmendo ke, qal-qîre bîvo. Tae remê, şîê anqaru u estemolu. Tae kouraê, hepîsderê. Naê ke mordemê ho alaman'derê, i ki remê şîê alaman. Ju ma kokîmi bîne na qulîkuderime. İye ma ki roza mawa jedie şia, senîke menda. Naê ke bîruraê, rew rew yêênê, sonê. Gegane esker yêno, kuno na wertu. U Êağ amaên u şiaena ho kenê kêmi. Qey cîre Êever ranêkerime? Cîre Êever ki keme ra, ca ki dame cî, uwe ki, nu ki dame cî. Gegane hermeti ki tey yêênê. İ ke amey na Êe, je Êenekunê ozovunê. Kes keşide Êewt nîanêdano. Vanê,

BUDELAÊ GIRŞI

birra ki heniê. Juo ke uzme ho nêvejino, ey hora finê ra duri.

Ye eskere tirkû cuamerdie nia ke! Ye ma unca ki rind erzenê ra ho ver. Radonude, qezetude, televizonude çondi serio, hokumat vano ke »Ma kokê dinu ame!« Nika raşti, koke ma kirmancu peroyine nianê ke ma şime, bixeleşime. Jue mao ke destra kare yêno, d'hire qesu muso, fame ho reseno qesu, hukmat ey dano ve kistene. Na hal u hekate nianêni ki maê ke peyde manême, mare benê derdi, benê khul u reşi, benê kergane, ma wenê, qedenenê. Dina xerepita...

Tee, çond rey eskeri qelevia çeune ma; na cıl-core ma, qav u qacaêge ma kerdi têwertera. Ge vanê, »ala êeku vezê!«, ge vanê, »neyi vazê, ey vazê! Ma zoneme, sima nun danê jeweğu!« Niade! Thoa resme de jûe ma na desurao? Eskeru nê made kıtave verdo, nê ki resme. Thoa ke çeunê made di, vêsnenê, cêrkenê, ya ki teybenê. Heşirênia ke vanê, nawa. Qe heni ki nio. Haq, ma kirmancura nêheredio, ma kirmanci hona hewunderimê, çae ke jüvinira heredanîmê.

Ule ke xof nêkeme! Lêl ke kewt de, nêtowreme şime çe cirane. Sondane mijide vêseme, nêtowreme ke şime na verê çeveri. Kutiki ke loway, endi hewn nêkuno çîmunê ma.

Bıra, dewa ma, dewa virena çiko? Hao çondi serio letê hêgaune jêdi biê ve boji. Kam mendo ke cite biramo?

BUDELAÊ GIRŞI

Hukmati, gomey haê çondi serio kerdê tholi. Mazra ki par kerde thole. Vanê, na dewune hete ma danê we, kenê xirave.

Tı nêvana ke ma kata şerimê? Ma ita çimê ho kerdê ra, wazeme ke ita bimirime. Honde ke eskeri, ma zorê êkura itara surgin nêkerdimê, manemê. Bılbıl çiko, bılbıl pêgureto, berdo, kerdo ve qefeso zernên, unca ki bılbılı vato ke, »Ax welate mı, ax welate mı!«

Tae ki qesunê rındu, xeverunê rındu wazena tı. Hên nio? Emser sere sera de rinde bie. Haqire sıkır bo, ma nêweşiê nêdiê. Alefe mal u gaune ma deyra bi. Di hire miê maê, dı hire mangê maê. Niade, haqı ke da, dı miura ki dano. Miune mara dı teney diletı zay. A çeneka mawa ke hope'de mêrdekerdo, a ki kewte ra, diletı ardi. Haq çı dano, xêr bido!

Ho virra meke, eke şia, hore run, thoraq, hemgen teybere!

1990

BUDELAË GIRȘI

GERMANIST M.

Mektevo ke ez ki tede gureêne gîrs u bêdevan bi. Mî ki gegane zerede raa ho saskerdêne. Bovere oda malimude oda de qîskêke bie. Na oda, cae paltune, mantu u şemşiuone malimu bie. Makina fotoqopie mektevi ki na odade suxuliêne, uza cakerde bie. Malimu pêroyine qopiune ho pê na makina virastêne. Ez şiu ke odara paltoe ho bijêrine, şêrine çe, zerede raste malima de almankie amu. Hete serura beno ke devadeve ponçaşide bie. Awa ke fotoqopi uncena, mî cira va ke:

»Hallo!«

Ae ki mira va:

BUDELAÊ GIRŞI

»Halo!«

Virendera aql u fikire dae reng u mordise fotoqopide bi. Mı paltoe ho guret pa, şemşiya ho ve cante hora gureti ke tever bine, ae, mira nia va ke:

»Ax, na hewa! Çıqaşi xıravino. mordem yêno ke bixenekio.«

Ezi ki vînetu, cuav da cı:

»Ya! hefe ho ke heno.«

Amu ke rast bi, şerine, ae veng fişt ra ho. Perskerd:

Her roze nia herey paydos kena?»

Mı ki va ke:

»Yaa. Ez, roza şesemiera zovi her roz nia herey paydoskenu.«

Mino ke qulpe çeveri tada ke şerine. Ae, reyna mı dımma vengo berzra va ke:

»Sebikerimê? Na sistemi, ma kerdimê kole ho. Cıra besenêkemê deste ho boncime!«

Ez reyna vînetu. Mı va ke:

»Yaa. Jê vatena tûyo.«

Ez, hem qefeliae biu, hem ki bi ve vêsan. Çede hona xêle ki karê mı bi. Mı wast ke rew şerine çe. Mino ke hona çever ranêkerdo, malima almancıke va ke:

BUDELAË GIRŞI

»Sistemi, ma kerdimê kole ho. Daera her çie ho, şablonu u qalivune sistemira göre vırazeme. Bê şablonu u qalivu besenêkemê kare bikerimê!«

Mı, saata herme hode niada ke, 15inere 8 deqey vênênê. Mı ho ve ho va ke; »Na cênıke çio hewl qeseykena. Hore goşdine.« Daera mı deste ho qulpe çeverira unt. Ez ke, d'hire gami peyser amu, a ki cos bie qeseykerd:

»Ez ke, hona malima de tejiye biu, bêşablonu ve bêqalivura guriu. Her daim verva çie nianende vınetu... Mesele sınıfa ke, ez nıka tore serro qeseykenu, xêle serura rave bi. Ma daase malimu pia derse dênê a sınıfe. Tavi, her sınıfede ki, televê rındi, televê werti u qolayi estê. Na sınıfede lazêke, name ho peter bi. Malimê ke kewtêne dersune na sınıfe, şîêne amêne ya note 4ine ya ki 5ine dêne ve peter'i. Mı ki ree 2 da ve cı. Pêseramaena malimude, olvozune mı ke xevera nâ qeşi gurete, natra u dotra ez huykerdu. Eve note qayil nêbi. Pê mı kaykerd, ez kerdu qız. ...«

Qeseykerdena dae bie ra derge. Ez, payra qefeliu. Uza kose honıka makına fotoqopi serro niştu ro. Qeseê ke ae vati, tae kewti sare mı. Hama fame mı nêşi lete bini ser. Mı zaf wast ke a, dore qesekerdene gegane ki mıdo. Ez ki, fikire ho vajine. Qeseê ke fame mı sernêsono, cıra perskerine. Dı'hire rey amune ke qese daera bijêrine, tene ki ez qeseybikerine; a her rae ki mıra hêrs bie, va ke:

BUDELAË GIRŞI

»Lass bitte mich ausreden!« (Meke, ez qese ho biqedine!)

Hêrsbiaise dae serro mi ho ve ho va ke: »Na çênike wayire tecrubuna. Na karde pore ho kerdo sipe. Ayivo! Qese dae ez gere mebirnine. Axir qesê ho qedinê. Dore dana mı ki. U waxt ez ki, vatena ho vanu.«

Malima germaniste (Malima almanki'a ke, fakulta'de tarix u pêda amaena zone almanu serro wendo, bia westae.) vati, mi hore gosday. Xaftela ae vake:

»Ich muß jetzt gehen! Ich habe keine Zeit! (Ez gere şerine. Qe waxtê mi çino. Xatir ve to!)

Mire hên aqe ke tencike owa serdine verdadera sare mi serde. Ez sas u was biu. Feke mı deqera derg bi kilit. Ae raşti ki hervira va ke: »Tschüs!« (Xatir ve to!) Çever da ca, şie.

Mı saata hode niada ke, eke 15inere 46 deqey vêrenê.

BUDELAË GIRŞI

HENGURE

Sima xorte nikay cîmemirdiê. Niade to na germde sepete kerda pire hengure mare tey arda. Mı rınd tede niada, qe jüe cira nêlewia . Waxte made vêsanie bie, têsanie bie. Na lastike şiyayi teyna juyo ke dewleti bi, kerdêne pay. Çarixê ma lon u lozin bi...

Ree, ez, beno ke viştu dı, viştu hire serude biune. Rınd yêno ra mı viri; çâge velgu bi. Darie ve torjênira mı eştı haqve. Ezu ke kuno ra rae sonu qıslle, mı çeper serra veng a maa ho da :

»Daê! Ezu sonu suke, cı wazêna? Tore qıslera cı tey biarine?«

BUDELAË GIRŞI

Maa muna rametie tene vinete, pee coy va ke:

»Niade, qıslle'de hengure ke bie, mare tene hengure tey biya!«

Mı haqve ho estra herme ho ser, esqılı esqılı kewtora rae. Raera xıd'e uşene alıki ki kewt ra ve mı. E ve qese u yaranie ma şime qıslle. Ma pia çae sımite uştime ra. Mı darie ve torjênira berdi dukane meme hermeni. Lewede vinetu, hata ke ey sanay ve çêrx baskerdi. U karke qediya, şiu fırınara cive somie, dukane paşira tene hewla hêrne. Amu lee henide dêşî serro mı nune ho werd. Uwa ho sımite, ustu ra.

Amıka tüya rametie, na sılemane made viari kerdêne. Mınu ke maa hora perskerd: »Dae, tore qıslera çî biarine?«, seweta amıka tora bi. Onder çinebiaie bie. Çımê ison her çide mendêne.

Şiu dukane sofi. Mı hore d'hire tutını, çeyire dı qalıve sovını, ju ki kiloe hengure gurete. Raa mı serro, bine qıslı'de henie bi. Lee henide hengure ame ra mı viri. Mı va ke, ree thomkerine, çıka çıwawa? Tene vete henide şute. Payra este feke ho, mı ho sana ve raa dewe. Bımbareke hengure mevaze, to vatêne belkia hemgeno!

Asma payijia virene bie. Germo de wes bi. Erjiyu, amu dereareyi. Hem biu têsan, hem ki delge mı hengurede bi. Uwa henie dereareyi ammoni je cedia. Heni serro heve oroşiu ra. Uwa ho ke sımite, hore cıgare kerde de. Mike

BUDELAÊ GIRŞI

cîgara ho simte baskerde, thome feke mî vuria. şiu henide uwe çarne feke hora, tene ki simte. Mire hên ame ke, thome feke mî hona tholo. Hora thome feke mî, mire mane bi. Şiu heni, mî reyna feke ho şut. Çî fayde! Delge mîra hengure nêvejie. Haqve ard, goseo de qerarek cîra vet, henide şut. A u ki mî uza est feke ho. Ustu ra. Ho ve ho mî va ke, »Ez ke endi na hengurera wenu, cie dake burine! Ez ke jüna erzenu ho fek, mire ci bo, sîl bo! Cie dake bo mîja dake bo!«

Onder zaf germ bi. Germ ke nêbiêne, belkia ez qese hode vînetêne. Amu, kewtu jiarapaçîkene, eke mî rîndek araq do. Niştu ro uza. Mavêne jiarapaçîkene ve bonune ma ponc deqeyra jêde nêonceno. Ronîştene hora mî hore kerde man u sane. Cîgare da ho mî hervi pişte, simte. Qe cane mî nêwast ke, urji ra, şeri çe. Mî Haqvera torvîke hengure vet, diane kerd ra, tede niada, eke tede lete de letira senk hengure menda.

Mî ho ve ho va ke, »Hên ki rie mî şiao, nia ki! Va cie dake burine, mîja dake bîsîmine, rie mî rînd şia bo!«

1989

BUDELAÊ GIRŞI

HEWNE MI

Ma hona raera'ime. Ge beme berz, ge yeme war. Kouna mara'ime. Ez wazenu ke ulrike welate mi bivêno. Cao ke ez tede amu dina, huyiu, bervu, kengeri vetê, şiu mali... biyu ve pil...

Xêle roze vêrda ra. Ameyme feke deri. Eke deri kince huye ammoni guretê pa: Uwa ho zalala, poso de kewe u çeqer ništo ve kemeru u çagîlune bini serra. Çalpi çulpia bequra, xuşaena uwera qeder nê vengo nê vazo.

Zingi u tungia alamani ki, qefçîlia sukune girsu ki, hona ita niama. Sare ma, gosê ma retiê, savre ma hirao. Wer-taliğ de qule de haqi çino. Raa ma serro hurendia warude,

BUDELAÊ GIRŞI

warey nêvirajiê. Dewiê ke, gomeyê ke raa ma serroê tîp u tholiê. Xan u xiraviê, gînê puro rijiê...

Uwa ke derede sona, şikina aree hewl gurenena. Mî niada ke solîka qızkeka ke mî lînga ho este ve cî, lewina. Postalê mî tene bi hiti. Biu bul, mî solîka ke werte uwedera gurete, çarne teyniada ke, heto ke bine uwede bio, lulike de uwe nişto ve pa, solîkera halene ho virasto. Mînu ke kêmera de qıskeke gurete, dê ve halene lulikiro, dürira venge niajni fate ame ve gosune mîde.

Ez biu sa. Honde ke venge mî vejîya, mî ki veng da:

»Niajniii!«

Ae, unca veng fiştra ra ho. Mî ki reyna cuav da cî. Heto ke venge niajni fate yeno, ma u heti ser şime.

Ez biu sa ke, ma nîka niajni fate ve ap momîdi'ra vineme. Ulrike, yi deme nêdiê. Ezi ki, desuhire serira rave ree amu diare niajni fate u ap momîdi, uyo. Zaf kewtê ra mî viri. Wazenu ke, ap momîd ve niajni fatera, mare qesune kanu qeseybîkere. Ez, ho ve ho vanu: »Çî ke yînu qeseykerd, ez, ulrike're çarnenu alamaniki.«

Hervi hervi some. Ez verro, ulrike mî dîmma yêna. Kaleka raede, cau ke mîleti ravera çîle veta berda, wele ama serde, vas rewio serde. Senîk mendo ke tomer bo. Terso de teres kewt zere mî. Hên oseno ke xêle serio nê deste keş, nê lînga keşi kewta ra itau.

BUDELAË GIRŞI

A deqade yêno ra mî viri ke, mî serro howtay markê alamanu perey estê. Unca ho ve ho vanu ke: »Na peru raa duzgîni'de kenu ve çiralix, danu ve niajni fate u ap momîdi.«

Venge niajni fate beno nêjdi. Werte birira fiştano sûro ke dayma niajni fate'ra bi, ree kuno ra çîmune mî ver. Sabiaena mî tenena bena girse. Ma vozeme. D'hire deqeyra tepia, çêneke da neu-des serie ve laze ke do howt ya ki heştsera, werte birira made vejay.

Niajni fate ve ap momîdira, qılafete domonude bi ra ve vindi. Sabiaena mî, a deqade je vore vîleşie ro. Qeseva mî bie tenge. Mire bi eskera ke, ap momîd ve niajni fate'ra endi na dinade niê.

Zyklopu (Mitolojia yunanude dêviê ke werte çare hora tek ju çim parou goşte mordemi wenê, yunankira inura vanê ke »zyklop«, juçim.), welate ma kerdo ve thol. Kes nêverdo ke, sanikune ma, qesune maê khanu, mare qeseybîkero.

1994

BUDELAÊ GIRŞI

DÊSIM HOT REY BÎO THOL HOT REY BÎO PIR

Apo gori! Payız ve payız ez rew rew yênu na pulira niadanu. Çike na pulira dewa ma bine lingune isonidera. Hêgay u vaşi ke çinîti, welağê khani pêro vejîne meyda. Na qurcê khanê, dêsê khanê ke werte baxcê u hêgauderê çâgede bon biê, axur biê, mereki biê.

Na dewe, çâge khalîkune maê vîrenude zaf girse bia. Daera na dewa mara hona vanê; »dewa pile«. Khalîkê ma, pirikê ma, na dewede hên ke jediê, itara biê vîla şiê hetune dêsım'e binu. Pilune ma pêroyine qeseykerdêne: Çâgede jûe ke, na dewede qırva kerdo, dewe hên ke pire bia, çeuere honde çor beçîku goşt, cire lozunuro eşto bine. Qırva

BUDELAË GIRŞI

nêamo tira. Lozunuro eşto bine ke, boa goşti şero der u cirani.

* * *

Dewe hona ke pire bia, aĝae palu ve mordemune hora satale na dewe biê. Ey ve cewres cêkdarune hora sere de ree eşto ve na dewa ma ser. Qamcûr ve xerajira gureto. Aĝa ve mordemune hora ke amê, virenia dewede dara mojena de girse bia. Her daim aĝay, şimşere ho kuyo a dare, hên kewto dewe. Qule de haqi nêtawro ke dest şimşerira no. Eke perê u pulê ho gureti, aĝay u cêĝ darera şimşere ho onto, sano mia ho, hên şîê.

Sere uncia aĝa ve cewres cêkdarune hora vejinê, yenê. Aĝa, dewuzura vano:

»Mare taro teze pozere!«

Zimuston beno. Hata ve mie vore bena. Dewuji vanê:

»Aĝa, zimustono! Ma, simare kotira taro teze biarimê?. Simare sogis keme.«

Aĝa vano:

»Nê! Mare taro teze poze! Cane mi taro teze wazeno.«

Bilanê dewe niadanê ke, aĝa manu u sanu keno, vanê:

»Şere, hêgaune feke derira vore berze, cîrpoz biçine, biare cire poze!«

BUDELAË GIRŞI

Hên kenê. Bêlu cênê, sonê, vore erzenê, çirpoz çinenê, anê cire runde miştanê.

Yi çâgu baqîle dewe, name ho şixhedere sani'beno. Şixhedere sani, gomude mal serro bio. Xevere danê cı anê, cıra vanê:

»Hal u hekat nia. Lao! Nu laze kutiki man u sanu keno. Kam êî zoneno, mara êî wazeno? Ma sebikerime? ...«

Şixhedere sani vano:

»Mire cewres u ju avrenca qewine viraze!«

Cêni, kare huyo bin caverdanê, avrencu virazenê, anê, danê şixhedere sani. Şixhedere sani dı're mordemune çipu cêno lee ho, sono axuru. Heto jüra fekê goligu giredano, heto binra ki cew keno ve vaşî ser, e ve uwera nano ro goligu ver. Fekê goligunê aĝay hên çip giredanê ke, goliĝê feqiri nê besekenê alef borê, nê ki uwe bîsimê.

Şixhedere sani, na karira dimme sono şimşere aĝayio ke darerao, onceno, keno dı letey, erzeno bine dare, yêno.

Dı're roji ke wertera vêrenê ra, aĝae palu, kahya hora vano:

»Ree so diare goligu bê!«

Kayha sono. Axura virene de ke êî vineno, axurune binude ki ey vineno. Sas u was kuno cı, terseno. Rew cêreno ra, yêno lee aĝae ho. Miankiya cire qeseykeno:

BUDELAÊ GIRŞI

»Ağa, qe qal meke! Fekê ostorune ma hên qewin giredo ke, heywani nê besekenê alef borê, nê ki uwe bısımê. Goligi vêsanie u têsaniera erjîê têzere!«

Ağa ke na qesu hesneno, xof kuno zere. Vano:

»Wey! Dı're mordemu bîze lee ho, ree so diare dare! Niade! Ala şimşere mı pıraro, pıra nio?«

Sonê diare dare ke, şimşere ağay sıkito, esto bine dare. Terse kahyay ve mordemura beno dı qati. Kahya yêno, gose ağae hode hal u hêkat uncia miankiya vano.

Nae serro ağa mordemune ho keno top. Vano:

»Hervi goligu biare jênkere!«

Çekdarê ağay cekune ho giredanê, ostorune ho oncenê tener. Fekune goligu kenê ra. Jênu kenê ostorune horo. Nê xatır wazenê, nê zovina qese vanê, nisenê ro ostorune ho, remenê, sonê. Şiaene a şiaena, endi reyna ninê.

* * *

Vişt hiris serera rave dewe ve mazraura pır bi. Waxte gomude gomey, waxte warude warey pır bi, şen bi. Xortê ma usar şiene estemol gurenayis, payız cêrêne ra, amêne. Payız ve payız ma run u thoraqe ho berdêne erzingan'de, berdêne xarpêt'de rotêne. Çâge cuyinura dımme her sere veyvey bi, kewraêni bie. Veyvu u kewraêni gırs guretêne de. Zaf mal sarebırnêne. Çâge vasturie u cuyinude, çâge velgude naverra boverra vengê xortu, cuamerdu, domonu,

BUDELAÊ GIRŞI

cêniu kewtêne têwerte. Feqrêni, viranêni çiqaçi ke bie, rie mîleti unca ki huyiêne.

Daase seriu huyaiso ke vanê, ma ho virira kerd. Hukumati vîrende xortê ma mara kerdi heçepil. Tae kerdi çepçi, tae kerdi sepetçi. Cêncune ma nê gos na ro qesune ma ser, nê ki poşti dê ve zuvini. Bi howtay hezvete, zuvinire bi ve dîsmen. Zuvinira mordemi kîşti. Hukumati heto jurâ yi verday pê. Heto binra ki eşti zîndanu, kîşti. Naê ke mendi vejîay ro kou. Tae şî hete ap'i, tae bi tîrk, tae bi u, tae bi nu.

Solciêni ki molciêni ki, pêro man u sane hukumati bi. Hukumat rewra waştêne ke dêsîm tholkerô. Şare ma hên do warro, kerdo vileçewt ke; hukumati tae e ve pere hêrna, guret hete ho. E ve alavere u dalaveru tae kerdi tîrk, tae kerdi qur. Tae berdi na partire, tae kerdi awa bine. Zone ma e ve destune domonune maşa da sîktene. Ra u welaşe ma kerdi vindi. Nê iqrar, nê ki iman verda çel u çuke made. Ma zuvinire kerdime pêse. Heno ke tertele 1938ra dimme uncia ma ser erzo, mara aze ke biê kewey, ret ret kokede bibirno.

Desuponc serio esker, özel tim ve heligopterune hora, son u soder ma serroê. Dewê ma vêsna. Na bîr çiko? Bîre ma vêsna. Desuponc serira rave na dewe dîsey xanera jede bie. Nîka desuhire çey tede mendê. Mîlete ma, mal u milke ho caverda, rema, şî tevere welate ho.

BUDELAË GIRŞI

Apo gori! Khalike mîno rameti nia vatêne: »Na dêsim ma howt rey bio thol. Uncia howt rey bio ve pîr.« Dîsmen wazeno ke, e ve puştêni u tereşie welate ma tholkero.

Nêbeno. Jiar u diare ma itarê, cînd sey sera astê dêkune ma, khalikunê ma, maa u piunê ma kewtê bine na harde dewreşi. Ma zaf ber kerdo hard itaude. Haq ke ano hure, roze mare ki beno usar, jildano. Dêsim beno ve pîr, beno ve şen.

1990

BUDELAÊ GIRŞI

HURENDIA DOMONI KARDIKERDA

Xevera qezeta Serbestie:

« Hürriyet/ Xarpêt -

*Mudire nêwexane xarpêt'i, operator dr. a. m. vije-
soder, (13.9.1979'de), saate 9.15inède xarpêt'de teroristu
şehid kerdo. Operator dr. a.m. ke eve tomofile hora kewto
ve qewsagê cadde fevzi çaxmaxi u raa newesxani,
teroristu do ve vindaarnêne. Çekune otomatikura no ve pa.
Dr. a. m.. newesxane nêresno, raera merdo.*

Operator dr. a. m., zewejae, pie hire domono bi...»

* * *

BUDELAË GIRŞI

Zilfe sas u was kewtê ve cı: Na honde boni, na hode qonaği... cıturi virastê? Nê uze huyo, nê buze huyo... Vere qonağera vêrdi ra ke, qonağ hona qewaxe da hewlera berzo. A, nêta wre ke ho serro niado. Na honde ison cı wenu, cı sımenu, koti cabenu? Na honde zuzaqi...

* * *

Gulheseni ke mal kerd war, ard dorme çeu, şîe jedee dina gureti vi. Na cêgu cêru zere derira ke ison ho serro niadêne, tijia soni je soqa coru sare kowra bereqîêne. Cêni, domoni bi tever, verva male ho şî. Niajni eze ki bie tever, veng fiştra ve ho :

«Berxe, berxe!.. Yêê, yêê!..»

Niajni eze di heştide ree, sola pee bonude male ho soledêne. Rozune binu ki pê xapitêne. Bıza berxê, çewaa male çê niajni eze bie. A ke ame çê, malu biniki dae dîma gîr biêne amêne.

Ewro ki bıza berxe cıturi ke venge niajni eze hesna, qire, erjie, ame. Malo bini ki dae dîmma toz fişt ra ve hawa, ame dorme wayira ho guret. Male dewe vêrd ra, şî. Dîmma ki Gulhesen vejia ame . Seke gulhesen ke lee niajni eze'ra vêrd ra, niajni eze veng a da :

»Gulhesen! Veyva çê ali'ye mix'i, fate, kewte ra, lazeke de huyo bin ard. Sîma ju serede zewejîay. To ve zilfe'ra nê vengo nê vazo!«

BUDELAÊ GIRŞI

Gulhesen, qe jü rae hete niajni eze'ra nianêda.
Vileçewt, bêveng lewera vêrd ra, şi çe.

Çeverde zılfe, verva mêrde ho ame. Lesa huya barie tade, kırşı da ve gulhesen'i. Gulheseni dev rie ho, dest paê ho şuti. Zılfe ravera nun honike serro kerdi ve amade. Honike arde vere Gulheseni'de nê ve ro. Ora dimme hervi şi lozınera demliği ardi. Gulheseni're çay kerd cı. Gulhesen bêveng u vaz hire çor çae ho sımıti. Nunra ju loqme ki gulero nêşi war. Qutia ho vete, hore cığara de qolinde pişte...

Zılfe mal, miy u mangey diti, gay gireday, mal ve miyura kerdi ve gore. Dest paê ho şuti, vileçewt gulheseni'ra perskerd :

«Nun biarine? Vêsa nia tı?»

Gulheseni sare ho sana ra, e ve vengo de tersra :

«Nêê!»

«Qey mîde nia cığ sona? Ez sebikerine? Deste mîde nio ke dıgani bımanine!» va ke Zılfe. Çımê ho bi ve pire heştiru. Pee ho çarna ve gulheseni, miankia hode berve.

Poldimme semera qatire vişiy vi. Gulheseni u deşt, baskerd. Vengga zılfe da:

«Destê mı qileriniê. Uwe ve sovınra mîre bia!»

BUDELAË GIRŞI

Cênike cîmê ho kerdi paki, uste ra. Gulheseni ki bine ondolira legane arde kerde amade. Ey ke destê ho şuti kerdi ve jüa, zılfe'ra :

«Deste tode nio, deste kam dero? Camord pênêmanenê ke!..»

«Gulhese tı ki zonena ke, ezi ki wazen domonê ma bı vê. Nêbenê. Haq mare minasiv nêvêneno. Torao, mırao, ju haq zoneno. Mıra savana? Man u sanu meke! Zewejina ki hore bı zewejıye! Ae hona vatêne, hama heştıru mezal ve cı nê da.

Mêrde ve cêniera reyna vêsa têsa şı ve cıle. Cılede hurdimine xêle ho nata dota dêmda. Hewn çımu nêkewt. Zılfe:

«Gulhese!»

«Savana?»

«Vanê toxtorê rındi estê. Çondi reyio tora vanu ez: Tı qey mı ree nêbena toxtori? Niadana ke toxtor mire dermane vineno.»

«Çı derman bıvêno toxtor tore?»

«Qeyi hên vana? Ez hona ke ozeve biu, zere mı, kaleka mı cêre mı verro. Pie mı, ez berdune xarpêt toxtori. Newesxanede guretu bine kardi. Xelesnu ez. Toxtori pie mıra vatı vi ke: „Eke sıma tenena herey kewtêne, apandısıte na çeneke cêrbiêne, merdêne!“ «

BUDELAÊ GIRŞI

Gulheseni'ra pışine nêvejie. Zilfe onte şene ho, vırara ho serro kerde ve çipe...

* * *

Cêniye ke oda ronıştenede biy, cıra tae dıgani bi. Dı tenu turki qeseykerdêne. Esqili bi. Tae ki murozın bi. Zilfe, heto jüra xofkerdêne, tersêne, heto binra ki sabiêne ke ama ve toxtori. Gulheseni'ra hesna ke toxtora ke ame cı, toxtora de kırmanca, sabiaena ho bie ve jedie...

* * *

Payızo peen bi. Gulhesen sukera ke ame, hata ve zoni u lincde bi ve vindi. Loqme nun ve mostira werdi. Uşt ra, şî ve çe apkhali. Uzara ke ame, muğırve kewt ve de. Ey ve cênia hora rovarê ho kerd, rew şî, kewt ra...

Dı rojira rave, hata ve sewelete ey ve zilfe'ra run u thorqe rotişi kerdî teneke u mesku, kerdî ve amade. Soder çikera gulhesen ve apkhali'ra ke goliği barkerdî. Zilfe ki bi ve amade. Yê ke amey, reşt ve suke, tiji werte koura sare ho vet, bereqie. Çie ho kerd otoboşi. Apkhali'ra xatır wast nêwast, otobos bi ve rast...

Xarpêt'de gulhesen destê ho çip gureti. Run u thoraqe ho roti. Nişti ve otobose anqara...

* * *

Deme perojide sırâ ame ve zilfe. A roze, mianexane toxtorede, rie zilfe zaf deza. Araq da. Solıxe ho bîria, şie a

BUDELAÊ GIRŞI

dina, amê... Toxtor nadira heşîe pê ke, zilfe kîrmanca, raa virene ama ve toxtora cêniû, cîre kîrmancikira ju ve ju, pîrtîk ve pîrtîk salîxda. Terse zilfe'ê jedey gureti. Cîra vorre vorde perskerd. Ora dimme zilfe kerde ve silte, cêrra ve corde saekerde.

Toxtore ke cêr bêcîki binênia nake zilfe'ê de hem heto raştide, hem ki hetu cêpide hurendia ameliyati die, zilfe'ra perskerd:

«Ni sene dîrvetîê?»

«Ez apandistra ameliyat kerdu.»

«Key?»

«Hona ozeve biu. Ses serura rave bi.»

«Koti?»

«Nêwexane suka xarpêti'ê de.»

(...)

* * *

Xeverdaria »militanune xelesnaenera«

Xarpet, 15. 9. 1979

« Miletune mare !

Dr. a. m., sera 1972inera hata ve 13.9. 1979ine newexane suka xarpeti'ê de toxtorêni kerde. Miankia „Milli İstihbarat Teşkilatı“ra pia gurea. Dr. a. m.,hem

BUDELAË GIRŞI

»şoven«, hem ki »ırxçi« bi. Dismene miletune ma pêroyine bi. Zafî zerar da ve miletune ma. Daera „Milîtanune xelesnaene miletune ma“ Dr. a. m. roza 13. 9. 1979inede kişt. Ju gonewer kerd ve kê m.

Dr. a. m. dismene ison bi. Zafî çeneke ozovi, zafî veyvike ke dêsimî'ra, bingolî'ra, amedi'ra amê ve newesxane xarpêt, dr. a. m. ve mordemune hora, na cêney ve veyvîku ra kerdê ve huski.

Teşkilate ma, welatde sayia saekerdenera kerdo ve dos ke: Howt heşt serio, çênê ma, cênîkê maê tezey, apandişitu manekerdenera guretê bine kardi. Cao ke cênîke ber cêna (vaa haki) birno. Hermetê ma kerdê ve nêmezet ke, domanu meare.

Dewlete heto jura miletune zazau, quru kena surgin, qirkena; heto binira ki nêverdana ke bijedere...«

1994

BUDELAÊ GIRŞI

MILETO KE MA CIRE
GUREEME

Zingile telefonira recefiu, amu ra ho. Mı gosike telefoni guret, gosda. Vengo de pêsey perskerd:

»Ali hucayi iradım. Sen Ali huca mısın?«

Mı ki va ke:

»Heyaa!«

Nae serro mordemo ke telefon dero, e ve vengo de raqılaşae:

»Sen, bizim çucuğa küfür itmişsin! Bir de huca ulmuşsun! Bak! Büyük kunuşmayım, şurda sayamızda ikmek yirsin. İkmeğine sibep ulmak istemem! He, vallahi

BUDELAÊ GIRŞI

sibep ulmak istemem! Bizim de şîrefimiz vardır. Kütülük istemem! ...«

Mı ho saskerd. Qesê niame ra mı viri ke cıra vajine. Mıra ke veng nêvêjia, mordemo ke telefon dero, venge ho kerd berz:

»... Niye Kizilbaşlık yiparsın? Ayıptır! Sin de Müslüman kanı taşîrsin. Üyle digil mi huca? Her kisin bir şîrefi var. Üyle digil mi?«

Ey ke telefonde sıra qeşî dê mı, mı fekra na qesey vêjia:

»Rınd, dılali. Hama tı kama?«

Ey va ke:

»Binim ıadıım Usman Yılmaz. Murat Yılmaz'ın bubasıyım. Murat sinin dirslerine katılır. U hik mik ider, ben gine „katıl!“ dirim. Sin huca ularak cucuklara küfr idersen, çucuklar hik da iderler, mik da. Üyle digil mi huca?«

Osman Yılmaji ke unca sıra dê mı, mı ki tırki cıra perskerd:

»Tı haqliya, gere malim, domonura xevêr medê. Gêgane ison deştte nio, qusırde niamede! Hama mı lazêke tora êî qese vato? Yane mı cıra êî mlqî kerdo? Tore beno zamet lazeke hora ree perske!«

BUDELAË GIRŞI

Mordemeki, bêperskerdene cuav da mı:

»“Ulanak“ demişsin!«

Fame mı qeşi ser nêşi. Mı cıra reyna perskerd, ala mı sene mılqi kerdo. Ey reyna cuav da:

»Ulanak! Ulanak demişsin.«

Mı va:

»Olanak mı demişim?«

Ey ki va ke:

»Evet, ulanak demişsin!«

Nae serro mı, osman efendi'ra nia perskerd:

»Mı lazê tora mılqi kerdo. Cıra vato „olanak“. Mane mılqiye olanak çiko?«

Eyi ki nia va ke:

»Vıllahi! Hirhal „dumuz yavrusu“ demekmiş! Biz, Türküz ve de Müslümanız! Bize gilmez büyle kilimeler kardaşım!«

Na qesura tepia mı niada ke osman efendi, heve mıra jêde budelao, mı ki tırki nia cav da cı:

»Nê qesey, qesê paki niê, osman beg! Tı hete hêrsbiaenere heqlia. Sebikerine? Ju heq xeta nêkeno. Ez zaf biune mexçup. Ma qızura xeta, sımara ef. Heq şia sıma serra senike meke ro! Meşte tore beno zamet, bê mektev. Jüvini nasbikerime. Ez wazenu ke, mêşte

BUDELAÊ GIRŞI

mektevde deste ho to dine, tora ef bîwajine. Savana?
Meşte saata deşinede besekena yêna? «

Osman Yilmaji qe qese ve dı nêkerd, va ke:

»Hay, hay kardaşım! Gilirim saat unda.«

Ma nia qesa ho giredê. Zuvinra xatır wast.
Qeseykerdena telefonira tepia şiu rew kewtu cile. Hama
hewne mı niame. Mı kerd pır, cı nêş; kerd thol, pır nêbi.
Na qeydera xêle gureu ke, zalalkerine ala kam gunekaro
mara? Ez, ya ki usman yılmaz? Ya ki junao bin, quweta
de bine? Kamo? Çiko?...

* * *

Saata ka ma birna, a saatete osman yılmaz ame
mektev. Çimura ki, vengra ki bölî biêne ke, hona mîra zere
ho wesnêbio. Vêre ho, qineste ho rınd goşt gureti vi pa.
Pore ho bi vi sipe. Daera mordemek heto jura lesera
kilmek, heto binra ki kokım oşîêne. Fek u rie ho, cite kince
şiae ke, bêqıravate gurete ve pa, pak bi. Ma destê ho day
zuvini. Mı pi ve lajra gureti oda. Ca musna ra cı. Ma hal u
deme juvini ke perskerd, mı qesadane tırki musnay ra ve
murati. Cıra tırki va ke:

»Murat, ison çituri na kıtavura gureeno, ma pia
musayme. Hên nio ke?«

Murati ki vengo de tenıkra va ke:

»Ya.«

BUDELAË GIRŞI

Mı uncia qese guret. Muratira nia va ke:

»Nika gere tı na kıtavude qese o-la-nak bivêne! Tora gore „olanak“, na dı kıtavura kamiji dero?»

Murati qe teredut nêkerd. Kıtavo ke serro „K-Z“ nusnaeo, u kıtav musna ra mı. Mı ki va ke:

»Rašto. Nika mare qese „olanak“i saeke!»

Murati hervi pelgê kıtavi dêmday, qese saekerd. Ap osmani'ra qe veng nêvêjia. Murati ke, qese di, va ke:

»Mı di!»

Mı ki va:

»Vengo berzra bıwane!»

Murati ree mıde ree pie hode niada. Ora dimme wend:

»*Olanak: Yararlanılan durum, uygun şart, imkan.*«

Mı niada ke, fame osman y.'i ser nêsono. Kıtavê ke masa derê musnay ra osman yılmaji, tırki cıra va ke:

»Osman beg, nê kıtavi, kıtavê baqlîê. Manê zafe qesu zonenê. Vajime juy ke tora xevêr da, fame to ke ser nêşi, tı ke nê kıtavude niade, mane yi xevêrdayışi tede vinena. Nika ma ki hên kerd. Ma nê kıtavune baqlude niada. Qeso xıravıno ke mı laze tora vato, ma tede di. Mane ho niaro:

BUDELAÊ GIRŞI

»*Olanak: Yararlanılan durum, uygun şart, imkan.* Hete leyre xojra qesee nêvano. Mane na qesa leyre xoj nio. Mane ho „imkan“o. Eke wazena, ree ki ti ve ho bîwane!«

Mı kıtav da ve osman y.'i dest. Mı ve bêcika ho ki cao ke „olanak“ nusnaeo, musna ra cı. Cıra va ke:

»Tore beno zamet bîwane!«

Ey ki eşt ra ho ver, wend:

»... şa-şart, im-kan ...«

Deqena kıtavra sare ho da we, va ke:

»„Ulanak“, şart, imkan dimekmiş ha!«

Fame osman y.'i ke şî ve meseli ser, axırı ez heve biune sa.

* * *

1990

BUDELAÊ GIRŞI

MI PIE TO REMINA

Na amnono pee, maa mî cos bie. Qesê khani
qeseykerdi. Werte qesude mî, maa hora perskerd:

»Dae, pie mî tî cîturi xapîta?«

Vînete, xori xori rie mîde niada:

»Cî xapîtena, bîra?«

»Pie mî tî cîturi remina? Pê cînay tî xapîta, hore
remina?«

Na qesa serro deqe dî deqey veng u vase dakîla mî
biria. Mire hên ame ke, goni ame ra rie dakîla mî. Şîe
rozune khanu uncia ame. Kesrete onte we. Vengo de
tenîkra:

BUDELAÊ GIRŞI

»Qedae to cênu! Na dewa ma, der u ciranê ma hên zonenê ke, pie to ez remnu. Pie to ez nêremnu. Mî pie to remina!«

»Ax! Dae yaranie meke!« va ke mî.

Na qesa mî serro a xêle huyie. Peecoy va ke:

»Yaranie nia qedae to cênu!«

Venge maa mîde qe yaranie çine bie. Unca ki, mî reyna cira perskerd:

»Dae, tî ve haq kena ke, mire raştî qeseybîke!«

A deqade rie maa mîde sermais ve huyaisra kewtî têwerte. Venge ho tenena kerd ve tenik, va ke:

»Qusîre to bêro mire! Yaranie nêken, çîmune dost u dîsmenîra ma endî u çâg hên va.«

»Sîma sava ke?«

»Ma werte mîletide pie tore va ke; ey ez remnu.«

»Qey sîma hên va?«

»Ez çîturi werte mîletide vaji ke: „Mî kêkîl'e seydaî remno!“?» Mî ke bîvatêne: „Mî kêkîl remno!“, der u ciran pê ma huyîêne, ci dêne ve maro. Werte mîletide rie ma biene şîa. Ju çêneka ozeve çîturi ju mordemeki hore bîremno? Na qesê nîaneni, karo nîane ewro ki ayîvo, î çâgu ki ayîvo giran bi...«

BUDELAË GIRŞI

Ae hona vatêne ke, ez damis nêbio, mî qese fekde guret:

»Mîre qeseybike! To çituri pie mî remina?«

»Nêro bîra, tore çî qeseybikerine? U ki çêge bi, vêrd ra, şî!«

»Qe ki nêvêrdo ra, nêşio. Tîya wesa, pie mîno weso. Tî ke qeseymekere, ni qesê dîlali benê vîndî, sonê. Endî seveta to, seveta pie mî ayîve na qesu nêmendo. Mîre vaze! To pie mî çituri remina? Raşt vaze! Hona î rojî rînd yenê ra to virî, ya ki ninê?«

Na qesune mîra dimme mî gos na ro ser. Dakîla mî vati :

»Na, jê ewroy yêno ra mî virî. Niajni xîme diare pulîra nîa nornêne:

»Kêkîlo, kêkîlo, kêkîlo

Sapîk esto ra hermune ho ser

Kêkîl hao çêro gîra gîra yêno

Daera bîroşî kerdi hermune hora

Veyvîke hawa sona henî uwe

BUDELAË GIRŞI

Kêkîlo, kêkîlo, kêkîlo

Payız amo bîr pîre sakîlio

semte na dewe kêkîlo

Veyvîke ta dana miane huyo bari

Çede domoni ki estê, qavi ki pîre uwe

Uweşiaene hore kerda manusane

Kêkîlide şerkena bine leçeğura veyvîke«

Niajni xîme, nia veti ve ro kêkîl'i ser. Ae hona derg vatêne. Na honde mı viride mendo.

Ez tore çîturi qeseybîkerine ke: Na pie to dî rojide ree amêne mazra, şîene. Cênia xal xıdır'i, xalcêni êze amîka na pie to bie. To a nêdie, i çâğu xêle serê ho bî. Unca ki semte bie. Baqîle bie xalcêni êze. Bone çe xal xıdır'i, kaleka bonune made bi. Na kêkîle mı, rew rew amêne, ho kerdene çe xalcêni êze'ra.

Roze ez soji verde biu, nun potêne. Xalcêni êze ame, kaleka darênide nişte ro. Nuna de ho gurete, cıra loqme dî loqmey gureti nêgureti, uste ra nia va ke: „Dıralia mı, xale cıcike to buro! Ez perozra dimme kêkîl'i rusnenu bine gozune deri. To ke, kare ho baskerd, ree u hetî ser so! U

BUDELAÊ GIRŞI

zafi sermaeko. Tora ki sermaeno. Ho virira meke çêna mı, zerna mı!“

Î çâğu ez ya desuponcinede biu, ya nêbiu. Natra dotra zafi wastogê mı bi. Zeria xeca çêna ali'e mîx'i ki kewti vi pie to. Xece edevsîze bie. Roze eve feke ho pie tora vato: „Kêkıl, mı bîremne!“ Pie to ki vato ke: „Ez, sevetune tora ninu na mazra!“ Na qesa serro xece kêkılı'ra xêle mılqı kena. Kêkıl'e pie to ki d`hire asını mazra'ra lıngune ho bîrreno.

Çâgê velgu bi. Mılete mazra, bover destira, hete zımide velg bîrnêne. A roze mı kare ho rew da are. Kıncê huyê paki gureti pa. Boxça hq kerde amade, şio bîne gozu. Kêkile mı ki vêjia ame. Xêle waxt nê deyra, nê ki mıra veng vêjia. Eke boxça mıra, xemeliaise mıra fame kêkılı sarera vêjio, şio. Mı niada ke deyra veng nêvêjino, mı veng fışt ra ve ho:

»Nıka kamij hetı ser some? Some çe kami?«

Kêkıl şı a dina, ame na dina. Jê ewroy yêno ra mı viri. Qesey fekra recefiay, hên vêjiay:

»Se, se-ne çeo? Şiaene çı-ka?«

»Çond serio tı sevetakami yena na mazra sona?«

Na qesa mı serro kêkılı sare ho na ro. Honde ke pışeni kewte ra cı, va ke:

»Seveta tora!«

BUDELAË GIRŞI

Rındi, dılali. Uyo ke tı honde seveta mı yêna, sona, ma endi ewro pia some! Eke hên nêkena, ez nıka sonu çe, reyna ki ninu. Tı ki na qesu ho virira bıke! Mıra dest u paunê ho bişüye! Reyna ki mee na mazra! Ez nêwazenu ke rie to bıvinine!«

Na qeseykerdena mıra kêkıl tene ame ra ho:

»Meheredie mıra! Ez amade niu nıka na karire. Meke ez ewro şerine çe, qulîge bivênine. Meşte na çâğu yênu ita. Tı ve xızır kena ke, meheredie!«

»Ya nıka, ya ki mı ho virira bıke!

Mınu ke nia va ke, kêkile mı sare ho rınd kerd werte qorune ho. Miankia mıra va ke:

»Tı, nêvana ke, ma kata şime? Şime çe kami?«

»Şime çe xale to! Xale tuyo ke sorike' dero.«

Beno, nêbeno? Nia beno, hên beno. Milet nia vano... Mı ve kêkile hora xêle zuvini fetelna. Endi şîe soni amey ve deru serde. Kêkılı boxça mı gurete, u mı ver, ez dey dımma, ma ho tholde de sana ve raa sorike...

BUDELAÊ GIRŞI

MOMI NÊŞIÊ WE

Zılfie dêsimiji par na çâğu, dewa ke tede malimêni keno, a dewera xatune remnê, arde dewa huya dêsimi. Ey ve daera sera ke zılfî bi malime dewe, u çâgra zeri nay ve zuvinira. E ve hal u usîle dêsim'i veyve ho kerd, zewejiay. Payız ke ame, mektevi ke biy ra, bêçare peyser şî dewa çe pie xatuna ke îğdir'dera. Ma u pie xatune're vile kerd çewt, kêle ho birna. Keşî zereweşiera qesa de wese zılfî u xatune'de nêvate. Çe pie xatune, der u cirani rozune virenu na zewejiAISRE huyay, pê kaykerd. D'hire asmi ke wertera verdi ra, isone dewe, rie zılfî u xatune'de wes va, hesna, hama peyde ayıvê hurdimine qeseykerdi.

BUDELAÊ GIRŞI

Na rozu mektevi kewti ve paydose amnoni. Zilfi ve xatune'ra tekıti amey dêsım. Roze xatune ve mêrde hora ke teyna mendi, xatune porê huyo sûr da ve rie ho serde, xaftela perskerd:

«Zilfi! Cem êiko?»

«Qey perskena?»

«Hên! Ree kewt ra mı gos.»

«To êi hesna? Çınayra perskena?»

«Hên! Vanê qızılbaşı cem cênê. İğdır'de qeseykerdêne. Ez netawru ke tora perskerine.»

»Na qesu serro zilfi kesreta ho unte we. Of kerd, puf kerd, va ke:

«Elevi cem cênê! Na qesa raştia! Nıka qesu ke tı mira perskena, u êiko? Mira ey vaze!»

Xatune sermanek sermanek, tersenek tersenek cavda :

«Nêzonu ke êıturi vajine. Mı hesna, vanê, momi sanenê we“ Cêni, camordi, cemde têwerte'derê!» 7

«Hııı! Ora dımme?..»

«Ez, hên zonenu ke, ora dot tı, mira rınd zonena. Hên nio ke?»

«Nêe! Hên nio. Ez ki nêzonenu. To êıturi hesna? Qeseybike!»

BUDELAË GIRŞI

«Benê top, cem cênê. Vîrende momiu finê ra cı. Tore, nêzonenu ke cîturi vajine. Hona ke momi nêşiê we; cêni camordu, camordi ki cêniu kenê ho cîmira. Momi ke şiy we...»

A deqade maa zılfi kewte oda, qese biria. Nê a roze, nê ki a rozera dımme zılfi ve xatune'ra cêğu de dılali nêdi ke, na qesa serro qeseybıkere. Cıke na kar kewt werte, u kar kewt werte: A dewera, na dewera meymani amey. Nata dota der u ciranu xatune ve zılfi'ra sılayie kerde. Cuyinude veyve sunete domano bi, şı uza. Ora dımme zılfi osinê dorme mezela khalıke ho buakerdi. İ rozu xalta sujiune maa zılfi zonda. Zılfi xatune ve maa hora gureti, şı ve germıke. Germıkera ke amey, zılfi thol nêvınet. Hore çede kar di. Heto jura ki natra dotra, xatune'ra dijdia, mıletra perskerd: Koti, kamiji dewede cem giredino? Peyser îğdır şiaenere senik mendi vi. Zılfi xevere gurete ke mazra murtu'de cem cêrino. Sabi, hervi cêra ra, ame çe. Xatune'ra:

»Meşte some cem!«

»Uy ! Some cem!«

«Hıı !«

Na qesure xatune sas u was bie. Moze huyê rındeki sanay pê. Zılfi'ra perskerd:

»Tı mı ki meşte tey bena cem, cêlo?«

BUDELAÊ GIRŞI

»«Yaa! Tı ki made yêna! Tı nisena ro ostore çe kewra xıdır'i. Ezi ki nisenu ro qatıra ma. Mı misayıve hode qeseykerd. U ki niseno ro qatıra ho, made yêno. Meşte peroz kume ra rae.«

Xatune ke uzme saxunia hode ame, cıme ho nêbirna ke, qesa ke fam cınêresnena zılfi'ra perskero. Peecoy ho ve ho »mêrde mınno lewe mıde. Momi ke sanay we, ezi ki nisenu zılfi'ra, nêverdanu ra. U ki mı nêverdano ra. Ez zılfi naskenu...« va, wertê karde a roze hata ve son.

A sewe hewn cımune xatune nêkewt. Par na çağû, roza ke îğdır'ra remay, amey, a sewe ki nia bi vi: Eke amey erzıngan, endi pesewe bie. Qefeliais heto jura, ters heto jura. Heto binra sabiene ke zılfi'de rema. Xano ke şı ve cı, iman niard ke, ni mêrde ve cênieraê. Daera a sewe zuvinira cia odude kewti ve cıle. Nika esmo tersune cemira, nê qesê khani amey ve ra xatune viri. Hata zereqe soderi, cılede ho nata dota demda, vınete. Kerd thol nêbi pır, kerd pır nêşi cı.

Ara ho ke kerde, şiy bine vialude lê na ve ser, rovarê ho kerd. Zılfi rovarira dimme lesa ho, kincê ho, qelve ho pak; ho jê masıme paki di. Esqılı esqılı şı, qatire ve ostorıra raere kerdı ve amade. Xatune'ra ki va ke; »Ney tey bızê, ney ho virra meke, ey pacie!...«

Perozra dimme şîê soni ke honde qawaxe bi ra ve dergi, kewti ra ve rae. Raera qesey bi ra. Merdurâ, wesura qeseykerd. E ve yarani u zeravie rae kerde ve kılme. Eke

BUDELAÊ GIRŞI

amey, reşti dewa ke tede cem giredino, endi murğuve kewti vi de.

Çeo ke tede cem cênê, şi uza. Mordemê ke cemde kare gureto ho ser, verva cı amey. Dı domonu, qatır ve ostorira unti, berdi çeo ke zilfi ve xatune'ra tede benê meyman.

Vere çeveride lingu serro hal u xatirê zuvini perskerd. Deşt u rie ho şuti, uwe simit, heve oreşiyay ra. Zilfi ust ra, xatune berde cau de tek, cire hal u usile cemi hervi hervi mordi. Niada ke, qese sare xatune nêkuno, va ke:

«Xatuni! Cemde mı ke sekerd, tı ki hên bike!»

Ora dimme zilfi bızıka towıke, xatune şenia sou ve zarzavetira e ve hurdi destura ho verde gureti, şemuğa bonide postalê ho veti, şi zere. Zilfi hên niaz destde bêcika gırsa linga huya raşte arde ve bêcika gırsa linga huya çepe serde. Xatune ki je dey kerd. Payra verê pirde bi ve çewti.

Piri:»

»Hala!.. Hala!.. Haq loqmune sima qevul kero. Mirode sıma biaro hurendi. Haq, mihemed, eli, niaze sima qevul kero. İmam hesen, sauşen, kures, bava duzgin simare wayır bivejê!

Mordemo ke kare niaji gureto ho ser, ame, nae ke payraê, dinu destra niaji gureti. Xatune, zilfi ve misayıvra e ve zoni u amey hard. Virende hard, ora dimme cıla ke pir serro ronışteo, peecoy ki destune pirire kelê ho birnay. Ca

BUDELAÊ GIRŞI

musna ra cı, şi nişti ro. Dinu dımma mordemê ke cemde a sewe gureêne, i amey verva piride darede vıneti. Piri:

»«Hala!.. Hala!.. Sewa ma xere bo. Xêre ma qevul bo. Haq xıravie mara düri bero. Xızmet u azeta sıma qevul bo. Çı mırödê sıma estê, haq biaro hurendi...«

Yinu ke gulvangê ho gurêti, e ve zoniü amey hard. Hardiro, destê pırire kelê bırnay. Tene qıneser peyser şi. Uşti ra, şi ve karunê ho ser.

Qırvanê ke kerdê sorvıke, qapamey, yemişı, zarzaveti, nunê eskevay, nunê ronêni ardi, verde sanay têlewe. Dormede momi fıştray ve cı. Mordemê ke thomır cinenê, amey hurendia ho gurete. Uwe kerde vıla. Oda cemide cay tene vurnay. Kokımure ca tene kerd ve hıra. Piri uwe sımte. Kuxa, gula ho kerde pake. Haqı'ra, mihemedi'ra, eli'ra, pirkureşi'ra, duzgınıra, jele'ra, khalferati'ra ardi pêsêr, vati...

Oda hata ve fek pıre bie. Dı fenerê lukışi çeranune odara hên dardêkerdi vi ke odade cau de tari çine bi. Cêniu, cıamordu, domonu, kokımu, cêncu, pêroyine vengê ho bırnay cê, gosdênê. •

Terso ke vijêrira ništo ro xatune ser, bi aznawer şi. Dewa huya ıgdir'i, mordemê ho, cıranê huyê ıxdır'i jê milaketu amey ra xatune ser: »Qızılbaşı!.. Momi sanênê we! Cem! Jê mal u gay! maune ho, waune ho nasnêkenê!...« Xatune're sewe bie zelemele, bie ceneme

BUDELAË GIRŞI

şie. Cemde çî vajino nê gosda, nê ki hesna, nê ki famê ho
 şi ve qesu ser. Haydare ho nêbie. Qeseê ke îğdır' de hesnê,
 terso ke îğdiri' ra niştro ro ve ser, nêverdêne ke esmu
 xatune huzır bivêno. Lesa huya dilalie bi ve jê koli.
 Recefiêne. Hên ho besnay ve zılfi' ra ke, mordem vatêne
 hora zeleşia pa.

Mordemê ke thomır cınıtêne, vengê thomırune ho kerdi
 jü, samay cınıti. Tae uşti ra sama. Samade xêle reqeşiy,
 qefêliay, nişti ro. Dinura ju çevêsae xal qemer , fekde
 »Kures, duzgın!...« vati, çerexia, şi, ame, hora vêrd ra.
 Eke hên hetê zılfi u xatune ser şi, xaftela xatune zirçê:

«Zılfi! Pê mı bize! Yêno!!!»

Zırçaisê xatune serro, virende mıleti venge ho bırna. Dı
 tenu xal qemer ard, nısnazna ro. A deqade cêniyu, ciamordu
 veng kerd berz, va ke:

«Na xatune qura!«

«şafiya! Mara nia!«

»«Daera niara, nia kena!«

Keş fam nêresna cı ke, xatune tersu ver nia hal dera.
 Terse xatune u bi ke: Nika deqena çılau, momiu saynenê
 we. Jê mal u gay kunê ra têwerte. Kamiji mordemi ke
 kamiji hermete pêgurete, desinde erjino cı. Araqo de
 serdin day ve daero. Aqıl u fam cıra kewt ve duri. Vışiênê

BUDELAÊ GIRŞI

pero ke, ha nika, ha deqêna mordemu de pêse dest erzeno ra cı.

Zilfi'ra zovi xevera keşi na qesura çine bie. Ey virende qe gos nêda. Niada ke xatune zaf bia pêrsane, mordemo ke uwe keno vıla, dest sıkıt ra cı, ard lee ho. Cıra miankia va ke:

»Ez wazenu ke, ma şime huzire piri. Tore beno zamet, so na qese pirira vaze!«

Mordemeki qe qese dı nêkerd, şi gose piride va ke. Nae serro pire cemi şiaena cemi vurne. Veng da ve zilfi, xatune u mısayıvi, ardi huzir. Piri xatune'ra:

»Veyva mı! Çêna mı! Ma pêro ki haqi naskemê. Tı çınayra nia honde xof kena? Bê ra ho! Meterse! İta kes keşire karo de xırave nêkeno. Ma hore ita veng dame haqi. Deqêna hore pia loqme nun weme. Nunira dimme ki, some çeune ho. Meterse!«

Na qesura dimme piri tene wend.

Pir ke dua ho ke qedena, nae ke dareraê, hardo dewres musna ra cı. Yi şi, hard keke kerd, unca uşti ra darera vînêti. Pir ke ê va ke, yinu ki hên va. Na kar ke qedena pir va ke: „Ney bikerê! Neyra dürivinderê!...“

Piri, ardi ve cı vati, wendi. Nae ke dareraê, virênde hardde kêle ho bîrna. Ora dimme ki lew na ve pir destira.

BUDELAÊ GIRŞI

Piri ki dest da ve miane zilfi, xatune u misayiv ro. Tolivi peyser şî, hurêndiya hode nişt ro.

Nunira ave pir dore da ve thomuru. Xatune nê lawuku u beyitura tae ora rave radone ezurimi' de hesnay vi. A e ve na lawuku u beyitu heşie pê, ame ra vê ho. Tersê ho remay. Bie ve banoke. Naê ke dormederê, dinude zerehuyaisra niada. Araqe ho, recefiaena ho vînete. Ora rave jê vilence nişt ve ra zilfi. Zilfi gîra gîra verda ra: •Ret ret helm guret, da. Gos da ve vatene u hesnaena mîleti serro. Fame huyo ke kilit bi vi, bi ra...

Xêle sewe şî vi. Mordeme ke cîntênê, vatêne, thomurê ho nay ro. Sîfrey kerdî amade. Mîleti sîfrude caê ho ke gureti, piri ki duwa dê ve sîfre. Nun, niaz kerd vîla. Bêveng u bêserm herkeşî pîzê ho kerdî mîrd. Nunira dimme qav u qacağî kerdî ve topî. Mîleti ju ve ju pîrîra xatîr waşt, kêle bîrnay, hên bi tever. Zilfi ve xatune'ra, çeo ke tede meyman bi, e ve wayire yi çeyira pia uştî ra. Yînu ki jê iye binu pîrîra xatîr wast vêjîay. Teverra mîsayiv:

»«Sewa haqî sîma serro senîke bo!» Nae binu ki va ke:

»«Tore serro ki!»

Jüvinra bi cia. Mîsayiv şî ve çeo de bin.

Çeo ke tede meymaniê, xatune u zilfi're cîli kerdî vi amade. Hurdîmena hên qefeliae bi ke, ho serro nêvînetêne. Zilfi ho xatune'ra rew est ve cîle. Xatune ke kîncê ho vetî, pîrenê ho guret pa, zilfi'ra perskerd:

BUDELAÊ GIRŞI

»«Zilfi! Çîla wesaynine?»«

Zilfi, ho xatune ser çarna. Bine lewura huya. Virara ho kerde ra. E ve sawda da wesera:

»«Ya, sosîna mî! Nîka waxte çîla wesenaeno!»«

1991

ASME, TELEVIZON, QILAE SILÎ

I

Ez ke amu dewe, çî bivênine. Eke daase cênîê dewa ma amê têlewe. Tae nornenê, tae ki bervenê. Mî niada ke, maa mî ki çîmune ho kena paki. Xof kewt zere mî, tersu, şiu lewe maa ho, cira perskerd:

»Dae! çîko, çîwao? Sîma qey nîa mirozuniê? Qey bervenê?«

Maa mî, pêstemala hora çîmê ho besnay ra. E ve vengo de nermra cuav da mî:

»Belae to cênu! Meterse! Asme ceria. Ma ki hore tene bervemê. Haq, uncia ma u azê mare xêre vazo!«

BUDELAË GIRŞI

Qesê maa mı hona nêqeday vi ke, xâftela huyais gına miro. Ez xêle ke huyiu, mı nia va ke:

»Amerikaniji d'hire serira rave, na asma ke sima nika cire bervenê, şiy, vêjiay ser. Serro ci u mijia ho kerdê, amey. Key ke cane ho wast, reyna sonê. Na çio ke sima cire bervenê! Ayıvo! Ezi ki tersu, mı va ke ala kam merdo.«

Mı ke qesê ho qedenay, cêniura ke, maa mıra ke veng nêvejia, vêrdu ra şiu çe.

Qesune mıra maa mı ho kerdi ve teng. Tey nas bi. Çıke a sewe ae mide qeseynêkerd. Sonde samira dimme maa mı mesela mun u asme ve cêniune dewa mara pie mire qeseykerde. Penia peenede ez musnu ra pie mı, cıra nia va ke:

»Endi ney merusne mektev! Nikara hao bio bêiman.«

Pie mıra ke veng nêvêjia, mı ki venge ho birna, şimê kewtime ra. Roza bine şoder mı niada ke maa mı hawa do sanena, şiu lewe. Mı dest guret deste ho, lew na pa, berd çare ho, cıra nia va ke:

»Dae! Mı vijer xeta kerde. Hasa! Asme serro keşi miji u cie ho nêkerdo. Hama amerikaniji raşti şie sere asme, şie jiare. Belkia niaz u qırva ki tey berdo.«

Goni ame rie maa mı, bie sa.

BUDELAË GIRŞI

II

Waa mı ve domonune hora alamania'ra, raa virene amey ve izne. Wertera d'hire hêşti ke vêrdi ra, pie mı va ke:

»Çaêe kario. Ez besenêkenu. Waa ho ve werezaune hora, bere estemol'de balane (teyare) ke, va şerê. Hemi ki estemoli hore bivêne.«

Na qesune pie hore zafi biu sa. Mı ki va ke:

»Yaa! Waa mı ke qewul kena, ez ki zaf wazenu ke, tey şerine. Hao cîndi serio wazenu ke estemoli bivênine.«

Roza bine nune sonira dimme, pie mı uncia qese ard ra. Ma werte hode qeseykerd. Peniede waa mı ki, maa mı ki, domoni ki na qeşire qayıl bi.

* * *

Roza hireyine dêvadave peroji ameyme estemol. Topqapie'de ameyme war. Adresa çe ap durşî mı dê ve taxşî. Ma berdime uza.

Roza bine, mı ve laze ap durşî'ra, waa mı ve domonura berdi meydana balanu. Yi ke nişti cı, şî, mı ho ve ho va ke: »Ecev haq, balanenîştene roze mîre ki keno nasıv?« Cêrayme ra, ameyme topqapie. Uzara ki şimê gerekoyie'de feteliayme.

Ez heşte estemoli'de mendu. Laze ap durşî, her hete estemoli zonêne. Ma xêle feteliayme. Roze ki teyna şiu

BUDELAÊ GIRŞI

feteliu. Dorme camia silemanide çor rey amu, şiu. Mı zore raa ho kerde tever. Xêle çio newe, qonağê khani, qonağê berjî mı diy. Heyate hode raa vîrene televizon mı a rae estemoli'de di. Uncia raa vîrene estemoli'de niştu ve vapure...

* * *

Niştu ve otoboşî'ro, peyser amu ve dewe. Çe ma pêro bi sa. Roza bine şiuanu, perojira dimme mal u gay ke kerdi raşti, berdi bîr, maa mı, ame lewe mîde nişte ro, va ke:

»Çio ke to werdo, tore halal bo. To çio ke dio mire qeseybike!«

Mı ki cîre qeseykerd:

»Dae ma niştîme otoboşî'ro, çemu serra, tuneluro, kowura, gavanura vêrdime ra. Estemoli'de ison, mal u gay, otoboşî, makîney pêro pia kewtime vapure, dengizra vêrdime ra, şime bover. Mı cae teyaru di. Her teyare itara ve hata kose bone çe ap xîd'i derga, gîrsa. Vanê ju raede hireseuponcas mordemi fina ra hawa, bena. Toraqu, ronû, bawulu ki kenê qatê bîni. A unca ki perena ra, sona. Aql u fame ison vîndeno...«

Ezu ke hona qeseykenu, maa mı kewte werte, mîra perskerd:

»Qedae to cênu! Hete vapurera mı pie tora zafi qesey hesnay. Hama na teyara çîka? Mirçîka gîrsa? Ya ki quli vîrasta?«

BUDELAÊ GIRŞI

»Dae mirêika raşte nia. Hama quli jê mirêike vîrasta. Perê ho ki estê. Jê otoberi motore ho paro. Jê qaj i çio de bin esto, cira „benzin“ vanê, ey kene ci. Motor suxulino. Taf cêna, bena berz, perena ra, hawara sona.«

Maa mî va ke:

»Hala! Hala!«

Ez huyiu, mî cire vati:

»Dae! Mî çio de bin di. Radon esto, na radono ke ve ho xeveru u lawuku vano. Estemoli' de ju qewadê mî radono de bin di. Na radone mara,, beno ke di rey gîrs bi. U radon ke kerd ra, mordem naê ke xeveru vanê, naê ke lawuku vanê, iyê ke vozenê, haê ke huyinê ya ki bervenê, teyaru, otobosu, tomoçilu, vapuru, her çî tede vêneno.«

Maa mî senk hêrs bie. Nia va ke:

»Wey! weyi! Radonde çio hene nêoseno, jûri meke, qedae to cênu! Çiqas ke mî mektev nêwendo, honde here ki niu!«

Mî ke va ke:

»Dae, xîzîr bo! jûri nêkenu. Çio ke mî dio, tore geseykenu. Mî ve çîmune hora di. Ez ve laze ap durşî' ra ma di rey şîme tey şerkerd.«

A uncia heredie. Deste ho na ve lewune hora berd çare ho. Hêrsîn hêrsîn cuav da:

BUDELAÊ GIRŞI

»Kêle xıziri bo! Gonia mı de lingune xıziri'ra bo! Xızır mevaze! Xıravo!«

Ae ke mozê ho sanay pê, bie mîrozîne, mı endi cîre reyna sond nêwerd.

III

Bakîle mı ke deştê ho, fek u rie ho şuti, besnay ra, tiji sare koe thot'i serde bie berze. Ey soqa ho nê ro. Verê ho çarna tiji. Hurdi deştê ho ardi duste şene ho. Rojrie hurdi lopê ho kerdi ra, minete kerde:

»Mihemmed vêjio, oli'o verro. Ya mihemmed, tı mare bêre comerdie! Ma u azê mare jua de xêre vaze! Neq mara duri bere! E ve deste hora cîre belae bivêne! Ya wayire çor kosey dina, na howtayudi mîletune ho bixelesne, mare ki tewede çevero de xêr rake!...«

Bakîle mı tijire mineta ho kerde, qedene. Dêse bone maro kêle ho birna. Soqa ho ne ve ho sare. Uyo ke zerewes ame sîfre, feke mı nêvinet:

»Bao! Tı qey tijire minete kena? Mihemmed vêjio, oli'o verro. Mihemmed, oli, tiji çikiê? Sîma çîqaşi cayıl mendê.«

Pie mı qe cuav mı nêda. E ve ju çay loqme nun werd, nêwerd, uşt ra, şî teverra hore cîğare kerde de.

BUDELAÊ GIRŞI

Perojira dimme bi, pie mı vêjia ame ke, eke qılae de sılı hao destdero. Gıra gıra ame lewe mı, sıl musna ra ve mı, mıra nia perskerd:

»No çiko?«

Mı ki va ke:

»Sılo. Sıle gauno, bio husk.«

Bakıle mı:

»No sıle gauno. Vajimê ke, ez vanu ke, no haqe mınno. Haqa to çina ke, tı dême mın u na haqe mire bıhuyie, pê ma kaybıkere! Ma sîma nêrusnay mektevu ke, sîma bêre, pê haqe ma, pê jiarune ma kaybikerê!«

Mı fekra ke pîze nêvêjîe, pie mı sıl uza koka darede na ro, şî.

1989

BUDELAÊ GIRŞI

TERSÊ PIO QIZILBAŞI

Mı ke vişt u ponc qurise tırku'ra hurdi cevê ho kerdêne
pire eskızu, dina biêne ye mı. Mamekie'de qe ki nia nêbi.
E ve viştuponc qurışra honde eskiji niamêne hernais; çio
ke amêne ki pire guvir u kufe bi.

Mekteve ma binenia farqini'de bi. Çe malimu, bonê
wendaişi, qonağê mudır u malimu, bonê rakewtena ma,
cae werden u simtena ma ve bonune binura ki, dorme qula
adıria şıkıtie firdolayi gureti vi. Raê ke werte bonune
mektevide biy, pêro betonra viraşti vi ke, linga isoni linci
mebo.

Ma hiris çewres domoni ju qausede kewtêne ra, hama
cıla her keşi cia bie. Çâğê werden u simtenede, tosê ma,

BUDELAÊ GIRŞI

koçikê ma, estekanê (bardağê) ma ki cia bi. Cae topekaykerdene ki, bone sinama ki ita bi.

Domonê ke, rozune vîrenu mîde qewğa kerde, peecoy mire bi ve can u ciğeri.

Malimê mae jêdi ve mudırira tırk bi. Honde ke ponc ses malim hete sukune qulp u farqini'ra na mektevide gureenê. Ma dême na malimune hete farqin u qulpi'ra nê zazaki, nê ki kirdaşki qesee hesna. Sae ke tırk bi, tırki qeseykerdenê.

Mektevde domonone malimune tırku'ra zovi, hirs-çewres domonê felaxi bi. Naê bini sukune amed, dêsım, merdin, urfa, potırge, meraş, muş, xınıs, gıngım, çermix, qulp, seirt, betman u farqin'ra amêne. Nê domone quru u kırmacu u zazau'ra biy. Ma ses sey gule ita werdêne, ita sımîtêne, ita wendêne, ita kewtêne ra...

Tırku wastêne ke, na mektevde ma quru u kırmancu u zazau tırk kerê. Ancax peecoy herey herey fame mı rest na gesu.

Roze ma baxçe mektevide kaykerdêne. Havalura name juy hesen bi. Mınu ke vengda, va ke: »Heso! Heso!« xaftela ju bi ro gose mıro. Mı niada ke malimo novetçio. Gose mira ez ontu, berdu oda malimu. Huzıre malimude e ve çua de qolinde day ve deştune mıro. Hata ke çue şikie. A deqade mane ju hêfune ho cêno, hêfê ho ke gureti, nafae ki pilêni keno, yi malimi ki hên mı serro pilêni kerde. Ora dımme ki tırki va ke:

BUDELAË GIRŞI

Yabanî - meberî

»Yavani! Tı key bena kêdi? U sene vengdaiso heneno tı vengdana? Niade! Nia vazel!: „Ha-san, Ha-san...“ Çıqaşı rindek vajino. Çıqaşı dılalio. Nara dımme kivar be! To ke veng da, vase „Hasan“« ! Reyna hên jê mılqı vengga keşı mede! To hesna, tunedio bom?«

Sujijê destune mı heto jura, cırmo xıravıno ke mı kerdu heto binra; huzıre malimude rie mı deza. Mı va ke: „Nıka hard raqılaşıo, ez cıkune. Malimune mara abduraximo qur xoce ki odade bi. A roze ki, rozune binu ki, mı ho ve ho va ke: »Xojıve abduraxım xoce’y bo! Yavanênia ho caverda, bio xoce, bio tırk.“

* * *

Mektev ke bi ra, ez ve pie hora dı rojide ameyme farqın. Na suka quru’de her hetra pêsey bime. Xano ke ma vırende raste cı ameyme, şime cı. Xande ca bi. Pie mı mare odae gurete, çie ho uza na ro. Ez ve pie hora şime çarşie farqını’de hengure, pendir ve nunra gureti ameyme oda ho. Thome nun u zarzaute Farqın — ewro mire hên yenu ke — hona feke mıde ro.

Soder ma cae mektevi, raa mektevi perskerde, şime. Ma ke dêsim’de kewtêne ra rae, pie mı her daim mı ver şîene. Hama a roze raa mektevıra ez verşîene, u mı dımma bi. Ma ke ameyme mektev, mudiri, listade name mı di, ez fiştu ra televe de pili, rusnu dersxane...

BUDELAÊ GIRŞI

A roze ke bi ve paydos, mı niada ke pie mı amo mı serro vindeno. Ey vengo de tholra va ke:

»Hayde şime! Mı seveta to mudırira destur guret.«

Heşte ez ve pie hora sodेरane şime mektev. Paydos ke ame, peyser cêrdime ra, şime xan. Roza cêrsemie mı pie hora va ke:

»Bao, ez wazenu ke endi mektevde rakuyi, raurji!«

Nae serro pie mı:

»Meşte peyser some çe! Ez to ita canêverdanu!«

Na qesune pie mı serro, helme mı bıria. Mıre hên ame ke goni xagune mıde bie juae. Axırı mı est ra ho ver, cıra va ke:

»Ez na mektevra haskenu!«

Pie mı:

»Çıke mekteve mamkie esto? U ki mektevo de nianeno. Uza rew rew yêna çe, sona. Na mektev mara zaf dürö, penia dinawa.«

»Nê, bakilo! Na mektev zaf rındo, çıke nune ma, uwa ma, kincune ma danê ma. Dersxanê mektevi, qawusê mektevi, cılê mektevi pakiê. Tede qeloriferi vesênê, zımıstu serde nêçinu. Domonê maê dêsımı ki itarê. Naê gımgım'i u xınış'i ki maraê. Çı kêmio mıra? Ez wazenu ke ita bımanine.«

BUDELAÊ GIRŞI

Pie mı ho çarna, çimê ho mı serra gureti, venge ho cêvısna. A deqade rie pie mı bêqusır u bêçare bi.

A roze sonde mı reyna qal ard ra cı, va ke:

»Bao, tı endi so çe! Çage kario. Maa mı yi teynarê. Ez na mektevra haskenu. Mektev rındo. Ez rew itau musenu. Laze kewrae ma ki itaro. Tı qe merax meke! Ez sımare rew rew xete rusnenu ...«

Mı hona qese ho nêqedena ke, hêştirune çımune pie mı qeseykerdena mı dê ve vındarnaene. Nia va ke:

Ez to çıturi ita caverdanu, bêto sonu?»

»Bao, çike itau esto?

Mı ke nia cıra perskerd, pie mı xêle geyal kerd, peecoy nia cuav da:

»Laze mı, ni qurê şafiê! Ma qızılbaşura hasnêkenê. Ez tore çı vajine? Ni vanê: „Kamo ke jue qızılbaşı kıseno, sono cenet.“ Tı hona domona, fame to nêreseno na qesu ser. Nia make! Bê mı xatire xızır sane, ma hore pia peyser şime çe ho! Qedae to cênu! Bê gos ro mı ne, meşte şime!«

„Qurê şafi eşqiaiê. Qurê şafiu ke, qızılbaşu era ho dest fiye, sare birnênê. Quri murdariê, quri goneweriê ...“ Quru serro je na qesu mı zaf qesê xıravını hesnay vi, dêsım'de. Qey jüri bıkerine, ez ki tersêne. Mı pie hora perskerd:

»Bao!«

»Hın!«

»Ma kırmanci'me, tırki, me?«

»Ma kırmancime. Ma elewi'ime, qızılbaşime. Ni quri şafiê. Şafiu, hezreti eli kisto, kewtê gonía desudí imam'u. Hezreti eli ki desudí imam'i ki aze hezreti mihemedi'raê. Cısne mihemed'ra vanê »ehlibeyt«. Ma ki ehlibeytrayme. Quru mawiya're biyat kerdo. Cısne quro cısne mawiyay'o, cısne yezidi'o. ...«

Ey hona vatêne ke, ez kewtu werte:

»Ez domonu, mire çî na qesey? Mektev zovina çio, na qesey zovinaê. Ez ke, ita bımanine, cıla mı, dersxane mı, honika mı zere mektevîderê. Werdena mı, sımítene mı, kincê mı pêroyine mektev dano mı. Na çarşı u bazare farqinide qe ju kare mı çino. Mektevra cae nêsonu. Mektev ke qedia, domonune mae dêsimi'de erjînu arave yênu çe.«

Pie mı ke iqna nêbi, mı zuraeni onte we, bervu. Ezu ke e ve veng bervenu, a deqade çer ver bi ra. Mı venge ho kerd kêm. Mordemo cêncu ke xan gureneno, u kewt ve zere. Niada ke pie mı çimune ho keno pak, ez ki bervenu, ame lee mide nişt ro. Hete pie mıra tırki perskerd:

»Xalo! Ne derdiiz war sizin? Ne için ağlarsız?«

Pie mıra ke veng nêvejia ey reyna qeseykerd:

BUDELAÊ GIRŞI

»Siz yawancısız. Bir derdiiz war muhaqaq. Ne için aglarsız? Qorxmayin, söyleyin!«

Mı niada ke pie mı cuav nêdano, mı heto jura pırnıka ho onte, bervu, heto binra ki va ke:

»Ben buradaki yatılı okulun imtahanlarını kazandım. İstiyorum ki buradaki okula devam edeyim. Biz Dêsimliyiz. Qızılbaşız. Babam korkuyor, bana burada kötü bir şey olur diye.«

Na qesune mı serro oda helme bie bêvenge. Seda çarşı u bazari; nae ke rosenê, iye ke cênê, nae ke anê, iye ke benê ... vengê dinu oda kerde pıre. Xaftela vengê nalune goliğu hên bi nejdi, bi berz ke, vengê bini sae ke bi senıki. Taqi u tuqiya nalu ki vırende kewte oda, hama werte deqede vere pençere mara vêrde ra, şie.

Wayire xani lewe mıra uşt ra, şı, pençerera veng kewa bover da. Va ke:

• »Mare demliğe çay ve hire estekanura biarê!«

Mordemek ke qewara cuav hesna, ame uncia lewe mı de nişt ro. Cığara ho ve adırge hora veti. Dest da ve qına pakete ro, hata ke ju di cığaru paketera sare kerd tever. Jue vırende pie mire kerde derge. Cığare ho ke fiştra cı, wayire xani nia qese kerd ra:

BUDELAË GIRŞI

»Benim esmim Vaxap'tır. Bu Farqın eyi yerdir. Allaxa şükir. Gözümüz toxtır. Senin korxin boşınadır xalo! Dinime, eymanima boşınadır!«

Pie mira ke veng nêvejia, Vaxap hurendiya hora ust ra va ke:

»Xalo, siz otırın! Ben birazdan dönerim.«

Seveta na amaena u qeseykerdena vaxap'i'ra mı bervaise ho caverda. U ke vejia şî, mı pie hora va ke:

»Mordemo de rındo. Hêni nio bao?«

»Nêzonu, haq zoneno, kam rındo, kam xıravıno.« va ke pie mı.

Ma jüvinde zovina nê va ke nê hesna. Wertera daase deqey ke vêrdi ra, vaxap ve qewecira pia kewti zere. Qeweci çae ma na ro, şî. Vaxap'i mare çay kerd cı. Ey ve pie mira uncia cığarê ho kerdı de. Pie mı kırmanciki mira perskerd:

»Name na xorti çık bi?«

»Vaxap'o.« va ke mı.

Na qesu serro vaxap'i goşî dardı we, çımê ho bereqıay, hete pie mı ser va ke:

»Sıma zazaki qeseykenê? Ma ki zazaki qeseykemê. Mira perskerd:

»Name tuyo xêr çıko?«

BUDELAÊ GIRŞI

»Xıdır'o.« va ke mi.

»Xıdır, tı ki tersena?«

Qei zuri bikerine, ez ki tersêne. Hama mı nia cuav da vaxapi:

»Nêe! Ez nêtersenu.«

Nae serro vaxap'i pie mıra nia va ke:

»Xalo, niade! Xıdır nêterseno. Tı, xıdır'i ita caverde!

Pie mı:

»Vaxap, qal meke, lingê mı bêxıdır'i, teyna qe peyser nêsonê.«

»Tı, xıdır'i bê ita caverde! Mire caverde!« va ke vaxap'i.

»Çıturi caverdine? Na welat mara jêde duri kuno. Weşie esta, nêweşie esta.«

»Meterse xalo! Ezu itaru. Na rozera tepya xıdır birae mino. Mektev nao itaro. Ez rew rew sonu diar. Gegane cire izne cênu, bêro çê ma şero. Ha! Savana xalo?«

Pie mı zımelê huyê dêsimiji xêle ke taday, va ke:

Wes be, vaxap! Haq tora raji bo!«

Vaxapi na rae ki sana tırki va ke:

BUDELAË GIRŞI

»Xalo, dıynime, eymanıma burada xıdır'a heç birşey olmayacax. Sana namus sözi, ben ona baxarım. Korxin boşınadır.«

Vaxap, xêle lewe ma de vınet. Ey ve pie mıra farqini serro, mektevi serro, mı serro qeseykerd. Gegane ki ez kewtu werte. Vaxapi pie hora, maa hora biraune hu u waune hora qesey kerdı ra, vati. U ke vejia, şı, mıre ki cêge rakewtene bi.

Roza yenie mektev ke bi ve paydos, uncia ez ve pie hora ameyme ke şerime xan, uzara mudıre mektevi kewt vırenia ma, ma berdime dayra ho. Tene ke tırki hal u dême pie mı perskerd, pie mıra va ke:

»Laze ho endi meve xan! Mektevde vındo! İta rakuyo, urzo ra, bumuso!«

Mudır, nafae ki ho hete mıra cârna:

»Tı so! Cêge nune perojio, so nun buye! Pie to, to serro vındeno. Tı so!«

Mı qese qe dı nêkerd, vejıyu şıu xane nuni. Nunira dımme hale pie mı de nas biêne ke, pie mı ita caverdano. Mudırı seveta rozune yene u semie ki izne day ve ma. Raera mı pie hore nunira, mektevıra qeseykerd, şime xan.

Seme domonê maê dêsım amey, ma xanıra guretime. Pia şime cârşı. Pie mı her juy çie pery day ve domonu, va ke:

»Hore çie bihêrne!«

BUDELAÊ GIRŞI

Ma farqin'de a roze xêle feteliayme. Mı amre hode virende honde eyva u turli zarzauti, sifte yi rozu farqin'de di. Muze, nare, dara narı, hêgae tutuni u pemey, bamyä ... mı rave farqin'de di, naskerdi.

Feteliayse ma pie mire rınd amê ke, huayis kewt ra ri. Mare dı kiloy hengure gurete, şime henı serro şute, pia werde. Varasura domone ma ke peyser şı ve mektev, ez ve pie hora ki şime xane vaxap'i. Vaxapi çerverde perskerd:

»Xalo, qerarını vermişsin degil mi? Bırae mı ita caverdana!«

A deqa de mire hên ame ke, helme mı bıria. Pie mı:

»Bırae to tore ita caverdanu! Tı amaneta haqia! Xıdır ki ameneta tüyo! Savana?«

»Zaf biu sa, xalo! Tı qe meterse! Evvelallax!«

Şime oda made niştıme ro. Vaxap qese guret:

» Ma çermix'rayme. Pie mı vano ke; ,, Khalikê khalkune mae virenu ki qızılbaş biê. Peecoy tersu ver biê islam. ...«

Vaxapi ve pie mıra xêle qeseykerd. Yarainie, zeravie kerde. Ey her hetra pie mire sonđi verd ke, mire rınd wayir vejino. Penia peenede ma hiremine qerar da ro cı ke, pie mı dıseme bêmi era rae kuyo, şero çe.

BUDELAË GIRŞI

Ma Dıseme rew uştime ra. Mı ve vaxapi'ra pie mı berd na ve otobose amedi ro. Çimê pie mı ke bi ve pire heştiru, ez ki bervu.

Vırende vaxap rew rew ame mektev, şı. Peecoy ame mudırde qeseykerd, imza de ve cı ke, ez pee her heştide şerine çe vaxap'i, bêrine.

Mudırı musade da mı. Seme u bazaru şiu çe vaxapi, amu. Maa u pie vaxapi, waune vaxapi, biraune vaxapi pêroyine ki qıymet da mı. Mıra haskerd, mı ki dinura. Keşı qale qızılbaşênia mı niard ra. Tersê mı, xofê mı vêrdi ra, şı.

A sere usarri Vaxap şı esker. U ke şı, pêro bervay. Ez ki tey bervu. Vaxapi vırende kêle ho iye binure bırmna. Penia peenede ame vırare fişte ve mıra. Lew na mıra. Gose mıde va ke:

»Seveta mektev rınd biguree, bımuse! Ez ke eskeriera amu, pia some dêsim dewa sıma. Namuş sözi!«

* * *

Mektev bi paydos, uncia bi ve ra. Uncia bi ve paydos... Seri rew vêrdi ra. Vaxap ke eskeria ho qedene, peyser ame, ez sınıfa peenede biu.

Mektev ke qedia, raştı ki vaxap qesa ho arde hurendi, made ame dêsim. Raera made xêle yaranie u zeravie

BUDELAÊ GIRŞI

kerde. Roza diyine varasura ez ve vaxapi'ra ameyme dewa ma.

Amaena vaxapi're, çe ma sas u was kewti cı. Zaf bi sa. Pie mı mare tuske sare bırna, kerd ve sojqarmeşie. Vengga ciranu da, i ki amey çe ma. Sae ke çe made veyve bi. Thome nun u uwa a roze dême mı virira nêsonê.

Oda made cao rındde ca day ve vaxapi. Sofi serro cılı kerdı vi ra. Balışnê kêrani sanay vi pey. Vaxap ke qese vatêne, pêroyine zer u wesra gosdêne. A sewe herey kewtime ra.

Vaxapi wastêne ke hora hire roji çe made vındero. Pie mı her roze çio de newe di ke vaxap, tenena bımano: Roza hireyine qırvane xızırı kerd. Derd u ciran ki silayie kerdı, ardı. Roza çorine dewa mixude veyve bi. Mare ki mom ard vi. Vaxapi hona qale şiaena ho nêkerd vi ke, pie mı cıra va ke:

»Vaxap, meşte some veyve!«

Ey ke va ke:

»Ez gere meşte şerine çe.«

Pie mı venge ho kerd ve nazık nia va ke:

»Tı honde raera ama. Veyve de dêsim'i bıvine, hên so! «

Vaxap:

BUDELAË GIRŞI

»Rınd dilali xalo. Meşte some veyve. Hama gere tı biro endi rae bı de mı!«

Roza veyvi pil u qız, cêniu u cuamerdi viştra jede ison kewtime ra rae şime. Vaxapi waxto ke veyvike arde vere boni ke, zama ve misayıvra soe cı erze, mıra, pie mıra, nae binura perskerd:

»Çıko, cıwao, qey sere bonira soe kunê veyvikera?«

Mı va ke:

»Tore mao:«

İye binu, tayine:

»Hal u usile welate mao.«

Tayine:

»Xêro, zamay ke besekerd soe sañe ve sare veyvike, cênike cire bena xêre.«

Ap heyderi ki nia va ke:

»Zama, werte dost u dısmenide soe kuno veyvika hora ke, dosti ki dısmeni ki bivêno:

„Na çeneke bena cênika mı, cı bio, cı şio, na endi sıthalala mına!“»

A roze sonde herey roşta asmede peyser ameyme çe. Vaxai raera hona zafe qesey perskerdi. Pie mı ve ciranune mara cuav da cı. Dewuzune ma ki deyra qesey perskerdi.

BUDELAÊ GIRŞI

Eyi ki çio ke zoneno mara va. Ma ke ameyme, reştîme mazra ma, ap heyderi, vaxapi'ra va ke:

»Meşte tore silayia!«

Vaxapi nia kerd ho verra, hên kerd ho verra, ap heyderi, her hetra raa vaxapi birne, vaxap iqna kerd. Roza bine ki pêro pia şime çe ap heyderi.

Roza seşîne ma rew uştîme ra. Ara hora dimme maa mî, çualo ke dianede gire do, ard, vere Vaxapi'de na ro, va ke:

»Pêro mî ve na destune ho viraşti. Cîra zaf xêr bivêne! Ma ho viria meke! Unca bê!«

Vaxap vîrende sas u was bi. Peecoy diane çuali kerd ra. Cacimo ke tederò, vet, berd, sof serro kerd ra. Çualra dî citey puçi ve cite lopikura ki veti, lewe cacimde nay ro. Derg derg tey niada, ho çarna, hurdi destê maa mî gureti destune ho, lew na ve pa. Maa mî mî ki çitur ke lew nana mîra, hên lew na ve vaxapi'ra. Daede pie mî kupo naylono ke hata ve fek kerdo pire hemgeni musna ve vaxapi, va ke:

»Pie hore tey bere! Hete mîra cîre zaf zaf sîlam vaze!«

Pie mî çi vaxap kerd çuwal, diane çîp gireda.

Maa mî, biraune mî, waune mî ve tae cîranune mara, ma hata pule bovere bonune ma kerdime raşti. Uza inu ve vaxapi'ra zuvinra xatîr wast. Zuvîre kêle ho bîmay. Ez, vaxap, pie mî kewtîme ra rae, şime.

BUDELAÊ GIRŞI

Vaxap qıslê'de nişt ro dolmuşiro, şi. Ma ke sonde ameyme çe, sae ke jue de çe ma, mara kê m bi. Hete de mino ju, hete de çe mao ju tıp u thol bi. Na hurendiya vaxapi bie.

1991

BUDELAÊ GIRŞI

VEYVE KHALIKE MI

Dewuzune dewa ma pêroyine cuyinê ho çarnay, dardi vi we. Yi rozu çe hamu 'ra mordeme ame çe ma. Pie mira va ke:

»Bava soşe (seyuşe) tore vano ke: „Mevindo, bêro!“«

Dev u rie pie mîde nas bi ke, tersa. Mordemek da ve sondwerdene, cira perskerd:

»Hesen! Tî ve xızır kena, xêra? Raşt vaze, çie bi? Kes pêrisano?«

Tolv hesen'i sondwerd:

»Kêle xıziri bo! E ve wayire to bo ke, bava soşe ki, ana ki, naê bini ki wes u wariê! Bava soşen'i tore va ke:

BUDELAË GIRŞI

„Edresune domonu tey biaro!“ Çio de bêxêr ki mî nêhesna. Meterse!«

Tolıv heseni ke loqme nun werd, çae sımıte, pie mî rie ho terd. Kincê huyê rındi gureti pa. Deftere huye edresu kerd ve werte cızdani, fişt ve cêve ho. Yi ke kewti ra rae, ezi ki kewtu ra cı, ma ve lingu şime çe khaliki.

Ma ke ameyime, kewtimê verva bonune çe khalike mî, kutike dine, xel'i boa ma gureti vi, lowa, ame. Ma ke, veng fişt ra ho, kutiki ma naskerdime, kuza, bi sa. Natra dotra ho soyna mara, ma boekerdime, lewkerdime. Mî ki miane u gosê dey miştday, biu sa.

Nêjdie bonude, khalike mî ki d'hire gami verva ma ame. Virende pie mî kêle ho destune khalikiro bırna. Deyra dımme khaliki, venge mî ke hesna, ez kerdu vırara ho, lew na mira. Mî ki sare ho gosê ho soynay herdısa deya sıpia dergera, lew na pa. Khalike ho boekerd, boa dey unte zere ho.

Pie mî ve khalike mî ra hal u deme zumini perskerd. Ma ke tene oreşiyame ra, khalike mî, pie mira va ke:

»Bıraune hore, waune hore, domonure yelçi bırusne, ya ki so têl bonce! Mevındê, hata biro, binetore bêrê! Sevêtune na qeşıra mî venga to da.«

Pie mî sas u was bi. Cıra perskerd:

»Bao! Qey? Qey, çınayre bêrê?«

BUDELAÊ GIRŞI

Khalike mı ki nia cuav da:

»Biko, merdene esta, mendene esta! Wazenu ke, e ve weşie pêroyine pia ree bivênine. Her jü pısqio hetera. Yiê ke alaman, anqara u estemol derê, ewro u meşte dinure, so têl bonce! Têlde, vase; „Pie ma pêrisano, bêrê!“.

Pie mı ki kerd ho verra, va ke:

»Nê bao, tıya haqa sıkır, wes u wara. Ez ke yelçi birusnîne, têl boncine, yi zaf kunê qıstawete. Rınd nêbeno.«

Khaklıke mı dest kerd ro herdisa horo, e ve huyais:

»Biko! Ez nêbenu ustına sılemanie! Tı, so vatena mı bike! Thoa ki nêbeno. Tene kunê qıstawete, hama yenê.«

Pie mı endi verva na qeşi nêvejia. Qe mı ra qese ki persnêkerd, nêva ke, ust ra, şî.

* * *

»Zone ma, zone xızır'io.

Thone ma, thone xızır'io.«

Mı wastene ke, ez her dayim lewe khalıkide vındine. Çâğune binu ez ke dewede biu, mı kerdêne man u sanu, şîêne çe khaliki. Roz u hêştu uza mendêne. Mekteve mı, dêsım'ra xêle düri bi. Ez ke şîêne mektev, ponc-ses asmi uza mendêne. Daera çâğe mektevi ke amêne, mı çe mara xatır wastêne, şîêne çe khaliki. Sewe uza mendêne. Roza bine lew nêne khaliki destra, hên biêne rast, şîêne. Mektev

BUDELAÊ GIRŞI

ke kewtêne paydos, ez ke amêne dewe, uncia virende
 şîene çe khaliki. Sewe lewe khalikide kewtêne ra. Roza
 bine hona amêne çe.

Khaliki e ve vengo wes, gira gira qeseykerdêne. Cemi
 giredêne. Mı ve cımune ho nêdi, hama ape mı, der u
 cırani, khalike mı ke kewto adır dio. Ey mıslet u camati
 vırastêne: Zonaaena mıde mısletê ke ey vıraştê, nêrijiê. Ma
 ceni, laz u tornu, qesê ho deyira perskerdêne. Sirê ho,
 gunê ho, derdê ho jü deyre qeseykerdêne. Ey mara vatêne:
 „Nê kêşire ho qızkerê, nê ki kêşi serro pilêni bıkerê. Heri
 natra ki, dotra ki e ve kıtavune baqılı barkerê, her unca ki
 hero. Nun, nundarira bıwaze. Nun nundari dê, jüe ki serro
 cidê. Cuamordêni ke eve kıro gırs biêne, her cuamordo
 tewr pil vêjiêne...”

Khalike ma kefçi bi. Tutino kamas hora kemi
 nêkerdêne. Cıgara ho qolind piştêne. Qılaune ho rınd
 hengitêne, hên fiştêne ra cı. Serune peenu besenêkerdêne
 hore cıgara bıpiso. Çıke cımune ho nêdiêne. Tornune binu,
 tutine khaliki tirtêne. Daera ez hona ke hot-heşt serude
 biu, ey cıgara piştene musne ra mı. ...

Maa pie mı ke merda, khaliki dêka mawa diyine arda.
 A ke merda, dêka hireyinede zewejio. Na hire dêkune
 mara new laji, ses çeney amê dina. Dêka mawa çorine mı
 ki die. A ke koura raera şîene, jê malê peskuvi çipe bie.
 Raera hem riştika ho riştêne, hemi ki nornêne. Des
 bêçıkura des hunerê ho bi. Asma martede ae ma domoni

BUDELAË GIRŞI

kerdêne silti, sanêne bine çirtıka boni. E ve uwa vore uwe kerdêne maro.

Khalık lesera girso hêne nêbi. Nê qolınd, nê ki çêrikın bi. Werdena jêdie nêwerdêne. Pie mı nıka heştayra vêrdo ra. Vatena pie mıra: Khalıke mı nêweşia ke vanê nêdiâ. Dême nêşio toxtori. Nê derman werdo, nê ki kerdo hora. Khalıki vırondiê mıleti, mıloçikê mıleti, e ve hevune cew u çewdere bırnêne, kerdêne weşi. Gıra ustêne ra, gıra niştêne ro. Uwa ho, çae ho qıtım qıtım sımıtêne. Seker çae ho nêstêne, lewe çayde ya eskiji, ya ki tüê huski estêne ho fek. Qıncê ho khulêlık bi. Çıqaşi ke çımu nêdiênê, qırs nêniştêne pıra. U ke ronışte vi, hêrdisa huya sıpie amene ginêne qoruro. Jüri, dızdêni, tereşie u puştênira düri vinetêne.

To vatêne belkia xızır ve ho bi, kewti vi thone khalıki.
Serune deye peenude hêrdsın u porkını dorme made bi têra ke, yinu hora çepci vatêne. Ey nia vatene: „ Na dêsime ma howt rey bio thol, hot rey bio pır. (...) Dısmeni besenêkerd tertele 1938ide koka ma biaro. Nıka niadano ke mara aji guri uşte ra, keno man u sanu ke, uncia ma ser erzo. Hukumati daera na çepciy kerdi na wertu. Gonia na çepciu, tomora na çepciu marawa, hama sare ho sare ma nio. Zono ke qeseykenê, zone ma nio. Sekenê bikerê, sıma nayinura düri vinderê!“

* * *

BUDELAË GIRŞI

Çor rozu ra tepya çel u çukê khaliki, pil u qjira amey vi, reştî vi pê. Veyvu ve çênune maê ozovura peyapey nun pot. Teyna a roze pie mı hire biji sare bınay. Lêy teverra nay ro ser. Jüede sorvika goştî u nuku, iye binide pilave bulğiri poti. Natra dotra venga ciranu da. Çituri ke sonê veyve, hên cêni, cuamerdi, domoni amey, çe khalıkide erjiay pêser. Yaranie u zeravie zaf bie girse. Ape pili soder rewra sayır qemeri're yelçi rusnay vi. Yelçi ve qemeri'ra ki varasura vêjiay, amey. Virende domonu, dinura tepya cuamerdu cuyinide, cêniu zerede nun werd. Ora dımma werte ke çınıt we, qav u qacaği ke dardi we, dore da ve sayır qemer'i. Sayır, dest kerd ve thomire horo; kılamê haqie, şiuari, lawikê esqi sanay pê, vati. Natra dotra dı'hire cêniu ke lawiki waştî, yi ki nêsıkıtî...

Xêle sewe şî vi. Sayiri ki, gosadari ki rınd qefeliay. Ciranu xatır waşt, şî. Çe khalıkide ca teng bi. Daera ap sadıqi sayır tey berd çe ho. Dêka mı, amikê mı, veyvi, pie mı ve apune mıra oda ke khalık ki tede ronışteo, uza amey pêser. Ape mı uşen uşt ra, lew na ve pie ho destta ke şero rakuyo, khalık va ke:

»Uşen, ala helmena ronise!«

Fame pêroyine rest cı ke, qesê khaliki estê. Nae serro ap uşen nişt ro. Oda helme bie ve bêveng. Khaliki dest kerd ve hêrdisa horo, nia qeseykerd:

»Haq, thoe ve dest u paune sıma mekerö! Ez na dinade ki, a dinade ki sıma ra rajıu. Sayia haqi'ra mı sımara keşi

BUDELAÊ GIRŞI

ki bêbare nêverdo. (...) Pia vînderê. Çi kar kenê bikerê, dême haq ho virra mekerê! Der u ciranune hode jê biraune ho, jê waune ho niadê! (...) Jü qese de mîno bin esto, nao: Ez nêbenu ustina silemanie! Sekenê bikerê, dewa ho cameverdê! Ez meşte mîrenu!«

Apo pili verva êekune deye peeni vejia, va ke:

»Bao, yaranie meke! Qese to rašto; mara keşi ki ustina silemanie nêbeno. Hama haqqa sıkır, tıya wes u wara.«

Çiqaşi ke vîrende pêroyinera veng biria, qesa apo pilira uncia amey ra ho. Her jüü qese va, huyay. Bakîle hode yaranie u zeravie kerde. Khaliki reyna qesee nêva. Hewn pêroyine serro bi ve gran. Ma khalikiro kêle ho bîrnay, şime cîlune ho.

* * *

Soder ke uştime ra, mal u gay rew berdi ve bîr. Ma ve khalikira pia ara ho kerde. Roze, roza de wese bie. Pirtilee de hewri asmênde nêosêne. Tijia ammonia peene comerde bie. Hete corira sızına de wese amêne. Daera hewa nê germ, nê ki serd bi. Dara azgîlêra ke ma binde ronîşte bime, pelgê ho recefiêne.

Her jüü qese ard werte, ma qeseykerd. Davadave peroji bi. Xaftela amika mîna qize e ve bervis hete ma ser ame. A deqade keşi fame merdena khaliki nêkerd. Amika mî fekra qesey je pelgune dare recefiyay, hên vejia:

BUDELAË GIRŞI

»Baqılira veng nêvejino!«

Ma pêro uştîme ra, ameyîme cae khalîki ser. Hên osêne ke, bakîl hewnde bi. Bakîle ma reyna nêheşîa pê.

Ma ke cınaza deyiya khulêlîke teslime hardo dewreşi kerde, u seudesuçor serude bi.

* * *

1996

BUDELAË GIRŞI

QULIĞA XIDIRALI

Memed kincune karira tirena bine hardira vêjia ser, ame sere hardi. Cor asmêno kewe ke kewt ra çimu ver, virende bi sa. D'hire gami eştî nêeştî, sabiyaise ho, e ve şilia payiji bie ve hite.

Karl-Marx-Straße pelgune darune aqasyara çeqer u gewr, ca ve ca ki şiaosote osêne. Pelgê daru bine lingunê milletide hên ke heleşiyay vi ro, ca ve ca je vilencey niştî vi solikune raera. Kokunê darude susê tholi, teneke tholi, cie kutku ve pelgune darura hên qefçil osêne ke, virtise mordemi ardêne we.

Memedi Karl-Marx-Straße'de ho çituri ke rasna vere çevere ho, zıngile çeverira beçika ho nêdarde we, hata ke

BUDELAË GIRŞI

çever bi ra. Emina ke cire çever kerd ra, şemuga çeyide
 êante kar kuwa harda hên şî ve werê sova. Emina:

»Çekete ho veze!«

»Destemale bı de mı!« va memedi.

Emina ke destemale dê ra ve deste memedi, perskerd:

»Tore nun biarine vere sova?«

»Ez nun nêwazenu. Mire êae bia!«

»Çayi ki hazıro.« va emina.

Memedi fek u rie ho kerdî jüa. Destemale este ve kırşî
 ser. Posteo ke a roze amo, deyde niada. Hire xetura jue
 welatira amey vi. Awa ke welatira ama, a kerde ra, wende.

Xıdırali xeta hode e ve „Sılame haq sîma ro bo!“
 sıftekerdi vi. Penia xetede ki vatêne ke, „Laze mı, mı bere
 almania!“ Memedi ke xete wende qedene, emina cıra
 perskerd:

»Welatde weşia?«

Memedi sare ho sana ra, va ke:

»Pie mı pêrisano! Zeria ho huzır cı nêdana.«

Êae huyê poncine ke simit, şî sofi serro meredia ra.
 Emina'ra va ke:

»Momıd, hesen, huşnia, gulizare u xıdırî're telefon
 bıke, esmo sonde pêro bêrê çe ma!«

BUDELAË GIRŞI

Dayma xevere ke, xete ke welatira amêne, memed ve emina'ra, jüvinira bêxevere, hewne huyo hayıgde şîene welat, peyser amêne undêra suka berlini.

Emina qav u kacaği berdi dunike. Telefon ki unt uza, mordemune hore telefon kerd.

Ware xıdır ali'ra xêle ison berlin'de bi: Çor laji, dı çênay, birazay, werezay, torni u derezay...

Nae ke vîrende amê, almania'de hiris sera ho kerda pîre. Domonê xıdırali peyapey qafika ho gurêne, e ve dekbajêni ray di, amey almania. Dewleta almanu ke, e ve qanunu ejneviure çevera ho day ca. Çe xıdırali vîrende domone huyê ke berlinde bêmêrdeê, nêzewejîê, domonune apune dinune ke welatderê dinude zeweznay. Ora dımme pere da ve tae cêniune almanu, tae tornê ho, werezaê ho dinude kağite serro zeweznay, ardi berlin. Yi ray ke bi ve tomer, iyê bini ki, e ve sılayie amey, ho est ve bextê dewleta almanu.

A sewe pêro amey, çe memedide reşti pê. Hata saata jüya soderi qeseykerd. E ve zereweşie qerar da ro ci ke bakıl xıdırali bêro almania.

Qızunê memedi kar guret ho ser:

Hesen ve huşnia'ra şî qonsulate türkia'de, xıdırali're sılayie dê vetene.

BUDELAÊ GIRŞI

Momîdi cîhuri ke serasmia ho gurete, erjia, şî, kreuzberg'de pie hore bileta tayare gurete. Çede xıdırali're ey va, çêna ki xete nusne. Xetede: „...Berlin'de nêwexane rindi ve toxtorune rındura estê. Nê toxtori nêwesune bêdermanure ki derman vênênê. ...“ Na qesura qêder pie hore tae weşie kerde: „Nia so pasaorte bızê! Nia bê estemol!..“ Xete ke dê nusnaene, qedene, silayie ve biletera ki kerdi zerfe. Momîdi roza bine zerfe Einschreiben dê ve poste. Kağita posteyi ki rindek delali kerde ve cîme cızdane ho. Esqılı esqılı cêra ra, ame çe.

Dı asmira tepya dêsım'ra xevere ame. Xeta xıdırali'de turki, zazaki, aravki kewti vi tê werte. Xıdırali xeta hode vatêne:

» ... Mamurê pasaporte pê mı xapnenê. Vanê: „So, heştena bê!“ Daerawa hereykewtena mı. Sayia xızırı'ra, nêjdi yênu werte sima. ...«

Eke 21e asma zimustonia vîrenede zıngile telefon da pîro, berlin'de vorêne, hewa serd bi. Emina çede uncia teyna bie. Ae telefonde d'hire rey »Hallo!«va, nêva, dotra cuav nêguret. Deqena zıngile telefoni reyna da pîro: İsmayil bi. Emina waşt ke hal u xatire ismayili perskero, ismayili dore emina nêda va ke:

»Khalıke mı dı rojira tepya niseno tayara yêno uza. 23ine na asmede sonde saate seşinera 15 deqey ke vêrdi ra, uza yêno war!«

BUDELAÊ GIRŞI

İsmayili hervi reyna tarix u saata amaena xıdırali vate nêvate telefon uncia bîria. Emina gosetelefoni xêle gose hode guret, rınd qanbie ke veng cıra nêvejino, hona na ro.

Emina werte kare çeyde tarix u saata amaena xıdır ali ho fekte mılray ke ho virira mekeru. Çike emina, wendene u nuştene besenêkerdêne.

Memedi emina'ra çituri ke xevere gurete; bîraune hore, waune hore telefon kerd ra. Domonu werezau, birazau xevera newie werte mordemune hode hên rınd kerde vıla ke, naskerdoğura berlin'de qule de haq bêxevere nêmend.

A sewe uncia pêro amey, çê memedi'de erjiay pê ser. Her qese qeseykerd: Çituri verva xıdırali şere? Seveta werdene u sımtene çî cêrino? Kam çî kar cêno ho ser?

Roza bine çey'kerdi pak, hurendia çiy vurne, perdey ardi war, şüti. Xature xıdırali'ra çê duzena de newie gurete.

Seveta hıristiyanu rozê bimbareki nêjdi bi. Na rozude dukani çeverunê ho d'hire roji kilit kenê. Bakıl xıdırali ke ame, mîlet yêno diar, meymani benê deyra. Daera domonune xıdırali qumania werden u sımtene jede gurete. Çee ke, video ho estê, yi ki şî, videothekura filme ke kemal sunal, ilyas salman, şener şen ... tede lew u pîrukune ho tadanê, yi film gureti, ardi.

Dema amaena xıdırali ke ame, bi nêjdi; lazû, çenu, birazau, tornu u derazaura hire tomofilude erjiay pêser, şî

BUDELAÊ GIRŞI

ve meydane tayarû. Pêro esqîli bi. Tayara ke estemol'ra yêna kewte herey, saate 17îne de ame war. Êel u êuke xıdırali, çevere gumriği guret. Xıdırali ke ve miane huyo bulra vêjia, tayine veng da, tayine destê ho sanay ra. Domoni sa bi, zırçay, erjiay we, vîrare fişte ve zuminra.

Momıd govendera bi cia, şi ve lewe meure almani. Bêçika ho kerde ra derg, pie musna ra mamuri, va ke:

»Mein Vater, mein Vater!.,

Vîrende momıdi eyra dımmme iyê binu vîrare fişte xıdır ali'ra. Deşti paç kerdi. Mîrzane ve gulizare'ra çiçeğê ke dest derê, day ve vîrara xıdır ali. Momıdi niada ke, pie ho sevetune çiçegura sas u was bio; çiçeği cıra gureti. Bêveng kewti tomofilu, amey Karl-Markx-Straße.

Hata ve pesewe werd, sımıt, qeseykerd peroyine pia. Oda ke tede domoni, cênci, cêni ronışteê, pasaporta xıdır ali dest ve destra fetelie, ame deste gulizare:

»Mı gos dê! Tarıxo ke khalike ma amo ve dina, ita nia nusno: 1.1.1337. Na 1337 êiko? Na tarıxire tı savana huşnia? Rašto no?«

Huşnia cuav da:

»Yaa, na tarıx rašto. E ve teqvima aravu nusno. Hama ez ki nêzonenu, cîhuri yêno hesav, cêrnino teqvima miladi. Nika êio ke ez zonenu, nao: Bakıl jua asma jüinede amo dina! Ma gere sewa vîrena na sera newie zaf rındek

BUDELAÊ GIRŞI

virajime! Çike hem roza dina amaena pile mawa, hem ki roza virena sera newia!«

Hesave heseni'ra vêjia ke; xıdır ali sewa virena sera newiede kuno şeşti seri. Na qesa a sewe uza werte domonu, tornu u werezaude jê bomba veng vet. Werte hode xıdır ali'ra dıjdia qerar da cı ke, pile hore veyvo rındek vırazê. Qızı ki, pilu ki wastêne ke na karde sola ho bivo.

Rozera rave nuni poti turli turli çie werdişi kerd amade; kami ke, çî hunere ho bi, vet meyda. Seveta veyvi çe momid'i jê veyvike xemelna. Zazaki, tırki u kırdaşki qesetê newey hêrnay. Dı odude televzon ve teyipra nayi ro. Huşnia ve gulizare'ra çawusê na qulîge biy.

Emina, memed, hesen, uşen; çöremine xıdır ali guret, şi ve C&A. Tımonura ve işlişe, puçura ve fotere çire kinci gureti. Xıdır alio feqir qıravata ke vanê, dême vile ho nêesta, a ki ho virira nêkerde, cıre gurete.

Roza peena sera khanede, perozra dimma momid, lewede berbero de kırmanc, vêjiay amey. Berberi por ve herdisa xıdırali'ra — jê zamao newio ke kuno lee veyvike — terdi. Zımelê xıdır alie ke düe cığarara biê çeqeri, tene cıra kerdı ke mêrê fek mekuyê. Berberi uwa ri ke kerde tira, fek u rie kokımı bi ve sür u parık.

Sewa ke, sera khane qedina, sera newie sifte kena, çel çukê xıdırali nun werd. Nêverda ke vêsania ho girse bo.

BUDELAË GIRŞI

Sıfrude turli turli çie werdişi bi: Hire çesit sorviku puxır dêne. Tae goşt girenay vi, tae runde, tae adırde kerdi vi sür, pêsnay vi. Bızıku, ketu, laxmacunu, dolmu, salatu, her juy hetera venga işta ison dêne. Çie simitene ki kerdi vi deyra: Viskiy, reqi, biray, seravi, mariakorn, cola ... Naynura qeder masey pêro eve zarzaveto husk u teze kerdi ve pır.

Nae bilanu — hona ke tingi u zingia sera newie nêbi ve berz — reetia hora, bêretia hora, tecrubune hora, na welate almanu'de ciranênira ve dostêni u dısmenêni serro jüvinde qeseykerd. Ora dimme welatra qesey bi ra: Kin u dısmenênia dewleta tırku'ra, pkk'ra, heşirenia mıleti, hal u hekate dewunê dêsımi, wesu u merdura şi, amey... Perura, mal u milkira, arsura, bonura, zere daznaena na ondera qurvetera, jüvinide zuray, bervay, huyay, têwertede qeseykerd...

Teverra ke tingie, zingie bie berze, oda ke khaluko pil ve bilanune binura tede ronışteê, domoni amey, verva khalikide, jê televune mektevi, nae qiji verde, nae pili peyde dore guret. Çede veng u vaz a deqade bırıa. Pêroyine pia gos da ve qesune gulizare:

»Nika sera khanera dı deqey mendi!«

A deqade hesen kewt werte va ke:

»Wakıla mı, ma sebıkerimê? Omre mao vêreno ra, sono. Sera newie ma pêroyinere xêre bo!«

BUDELAË GIRŞI

Heseni hona taena qesey vatêne ke, saata ke dêsrawa, daera gore sera khane qedie. Wertahê ke kewt ra têwerte, memedi venge ho kerd berz:

»Bao, nika tı kewta şeşti sere! Roza dina ameena tûya ewro. Îta, na almanya'de seveta rozune dina amaenere veyve vîrazenê, benê sa. Wenê, simenê, benê esqili. Ma ki pêro pia gureayime. Sevetune roza dina amena tore na sewe kerde amade. Ma vamê, haq omro jede to do!«

Memedi na qesura dîmme lew na ve pie ho destira. Deyra dîmme iyê binu, pil u qiji dorme xıdır ali guret, deşti lew kerdi, qese zere ho vati:

»Xojiv ve to bo! Khaliko, xojiv ve to bo! Khaliko, tı rınd ke ama dina!« ... Tayine xıdırali natra dotra lewkerd; tayine çîçeği day ve cı; tayine ki haletê ke cire guretê, yi day ve cı. Dömonu verva khalıkide govendi gureti, ora dîmme lawiki vati. Yinu khalike hore lawika »Happy birthday“ ge ingilizki, ge çarnêne almanki, ge çarnêne tırki vatêne, vatêne »roza biaene to şenbo!« . Heto jude televizon, heto binde teyp rakerdae bi. Teverra ki tingi u zıngie bie. Zalameta de henene kewte de, ke keşi besenêkerdêne ke iyê binu bihesno. Werte na cenemide, seveta reqeşi ca kerd ra. Natra dotra xıdırali hermude guret, urna ra, berd kerd govende. Xıdırali xaftela werte hermune gulizare u seybayık'ra xeleşia ra, gına warro. Eke cira veng u vaz nêvêjia, hên ramerediae mend. Her keşi ho

BUDELAË GIRŞI

saskerd. Cêniu ve domonura hên zirçay, qiray ke, honde ke mordem wertede na qesey besekerdêne bihesno:

»Uwe biarê!«, »Toxtore roza tengere telefon bike!«,
Qolonia koti mende?« ...

Dı'hire deqeyra têpia axiri veng u vase teyp u televizoni biria; honde ke venge bervais ve zingia teveri amêne gosune mordemide. Uwe, qolonia kerde rie xıdırali'ra. Nata dota dêmda. Uşeni xele dest na ro şenê xıdırali serro, helm da ve cı.

Tomofile nêwesu ke, eve çıla huya keske u çeqere, »ta tü! ta ta! ...« vatenera vêjia ame, hama zeria xıdırali vîneti vi; reyña ki nêgurie.

1989

BUDELAË GIRȘI

ZONE MA HONA NÊMÉRDO

I

Ma estemol'de mektevde bime. Domonune ma çiqas ke mektevune tirkude wendêne, unca ki ma ke amêne têlewe, zone ho qeseykerdêne. Zone made yaranie, zeravie kerdene. Mae ke, ho çepciura duri gureto, silemane qjira, qemere areyijira hewae welati gosdêne. Tene thomire de xide ma bi. Ma šiêne amêne, dest kerdêne piro, gêrivenia ho deyra vatêne.

Roze qumqapi'de bime. Mao ke, pirdi serro volta ho erzemê, dotra hermete ve çênekera made vejay. Yi ke vêrdi vi mara, zilf'e ma va ke:

»Racerê!«

BUDELAÊ GIRŞI

Bêzere cêrdime ra. Ma fêle zilf'i zonêne. Zilfi ke hermeta de rindeke, çêneka de rindeke ke diêne, hurendia hode nêvînetêne, kewtene ra dimme. Feke ho nêvînetene. Qesey sanene cî. Timeni qesê ho e ve tırki vatêne. Hama a roze herhal hesere xaskare sanay ve cî ke, qesê ho zone mara vati:

»Niajni tî ve haq kena, na çêna ho bî de mı! Niajni tî ve xızır kena, nae, e ve emre haqî bîde mı! ...«

Zilf lerze kerde, ma rınd cênike u çênekera bime nejdi. Mî ve xıdıra, venge ho bîrna. Zilf reyna venge ho kerd berz:

»Ya duzgîn! Nae minasîve mı ke! Niajni, tî ve haq kena, na çêna ho bîde mı!«

Ey hona vatêne ke, niajnie peyser cêre ra; d'hire gami verva ma ame. Vîrende bine lewura huyie. Ora dimme bêçika huya linga tıfongi nê ve lewune hora, berde çare ho. Khele ho bîrna. E ve vengo de wesra, hermeta tejie musnera ma, zone mara nia cuav da:

»Kêle duzgîni, kêle xıziri! Qedae to cênu, wayire nae esto. Na veyva mawa.«

Zilf bi ra sîng u şia, venge ho bîria. Besenêkerd ke, rie cênikedê niado. Ez ve xıdıra ki xêle sermaayime. Axır xıdıra veng vejia. Deste ho hete zilfira kerd derg, va ke:

BUDELAÊ GIRŞI

»Niajni qusire neyde niame de! Nêzona ke, sîma ki maraê.«

Na qesune xîdi serro niajnie eve rihuyais:

»Haq qusîr mara dîri bero. Haq ki zoneno ke, tae ca ki mî wes ame. Mî qe guma nêkerdêne ke, ez na estemol'de raera zone ma hesnenu.«

Niajniie, zîlf musna ra ma, uncia bine lewura huyie, nia va:

»Çena mî çina. Hama na bîra, na pîrdî serro vîndero. Axîr roze nê, roze ki azlane ho beno ra!«

Cênka tejiera veng nêvejia. Niajnie ma ra xatîr wast. A ve veyva hora biy raştî, şiy.

II

Çêna mîna ke berlin'de ra, mîre sîlayiye ve bileta tayrara rusnay vi. Mî ki werte çor ponc heştude mamala ho dê virastene, pasaporta ho gurete. Estemol'de erjiu tayare, şiu ve berlin. Ezu ke suxre na dinara dême mîrdiya ho herî nêniştû, niştû tayare. Aqîl u fam sare mîra vejia şî.

Berlin mevaze, suka de gîrsa. Onder nê uze huyo, nê buze huyo. Yi çâğu suka berlin kerdi vi dî letey. Wertede dêş ont vi. Leteu ju iye na dewleta alamani, iyo bini ki iye

BUDELAË GIRŞI

dewleta alamane bini bi. Vanê nika şindor mindor çino, dardo we.

Rozune virenu natra dotra dêsmizê ma amey ve diare mî. Ez sılayie kerdû, berdu. Zamae mî ve çêneka mîra ez xêlê berlin'de fetelnu. Xêlê saray, xêlê qonaği, tîrenê ser u bîne hardi, zafe çio bin mî di. Şime, vejîayme qula asînêne. Qulara ma her hetra suke serde şerkerd.

Roze ki pêro pia şime hepîsxane heywanu. Heywani kerdê goru u gomû, besenêkenê şere bîr. Çena mî ve zamae mîra, uzayra vanê «baxçe heywanu»

Ma ke çeverê çê heywananude kewtime zere, d'hîre gamî şime nêşime, eke çie raa ma serro qutîe saneno ra. Mî ho ve ho va ke: „Hese bîrio. Kerdo kêdî.“ Ez tersu. Mî, zamae hora perskerd:

»Nêro bîra, nu onder kêdîyo, yavaniyo? Nêvo ke ma pero?»

Zamae mî ve çêna mîra huyay. Çêna mî va ke:

»Dae, meterse! Nu hese bîrri nio. Ju mordemeko kewto thone heşî. Werde heywanure peru keno top.«

Ma ke bîme nejdi, nas bî ke, ju mordemo kewto thone hese bîri. Fêke mî a deqade nêvînet. Mî va ke:

»Nu her kamo? Çîqaşî laze herio. Na germde kewto poste heşî?»

BUDELAÊ GIRŞI

Mino ke nia va, xalte heşira veng vejia. Eyi ki zone mara hete ma ser nia va:

»Niajni! Qey mara xever dana? Tae mara fabrikune alamanu'de gureene; tae çeune, raaune, qefçilia alamanu kenê pak. Ezo feqiri ki hore na kar kenu.«

Ez sas u was biu. Eke amura ho, mî va ke:

»Uyi! Nêro bira qedae to, tî ki marawa?«

Mordemo ke thone heşidero va ke:

»Ya! Ez hete pilemorie'ra yênu. Sîma yê kotiê?«

Mî ki va ke:

»Ma ki iyê hete qışli'ime. Dewa kuresura yême. Qusire mîde niamede. Qedae to! Ree mî fekra vejia. Hasa! Hore kare ho bike!«

Na qesune mî serro eyi ki nia cuav da:

»Sîma nîka şerê heywanude şerkerê, bifeteliê. Dî saatura tepia paydose mîno. Ez ita bêposte heşi sîma serro vindenu. Sîma ke amey, hore some pia cae qewe sîmeme. Beno?«

Mî ki va ke:

»Ya! Qedae to, qey nêbo? Hama gere tî ma nasbikere!«

Ey ki e ve zeravie nia cuav da:

BUDELAÊ GIRŞI

»Sima ke amey, hora ita ez ke nêdiu, ree tî e ve vengo de berz vaze; »u laze heri kata şî?« Ez venge tora bo ki, sima u çag naskenu.«

Ma ke, hete gorune heywanude bime raşti, şime. U ki lingune ho serro jê hese bîri reqeşia, mîltre qutia ho kerde ra derg, sane ra.

III

Mî ke postexane yalova'ra, almanya're telefonkerd vejiu, vere çeveride mordeme raşte mî bi. Ma ke d'hire gami vêrdime jûvini ra, na mordem mîre naskordoh ame. Ez peyser cêrdu ra, amu postexane. U ke kewt ve bonike telefoni, ez şiu vere çeveride, dêşî serro niştu ro. D'hire deqeyra tepia u vejia ame. Mî niada ke u hao lewe mira vêreno ra, sono, mî tîrki veng fişt ra ho:

»Afedersiniz! Siz Tunceli'nden misiniz?«

Mî ke nia perskerd, ey vengo de serdınra va ke:

»Hayır!«

Uyo ke bi raşt, sono, ez kewtu ra dımme. Mî uncia tîrki va ke:

»Ben, X. L.'yim. Sen de V. T.'sin. Seninle lise de aynı sınıftaydık. Sen nasıl beni hatırlamazsın?«

BUDELAË GIRŞI

Na qesune mı serro mordemek vınet, hêrsın hêrsın nia cuav da mı:

»Kardeşim! Sana söyledim, ben Tuncelili değilim. Söylediğın adları da hiç duymadım! Maalesef tanımıyorum sizi! İyi günler!«

Uyo ke bi raşt, şero, mı deyi dımma vengo de berzra, zone made nia xever da:

»Her de maa zurekeri no ke, tı V.T. nia?«

V. cêrd ra, ame. Vırara ho mı serro kerde çipe. Ez natra dotra lewi kerdu. Ma ke tene solıx guret, ameyme ra ho, ey kesrete onte we, va ke:

»Mı tı raştı nasnêkerda. Hem ki xof kewt zere mı. Zaf tersu. Mı va ke; »pulise tırkuno kewto ra mı dımme!«

A roze ki roza bine ki mı ve v.'ra, ma jüvini di. Nika êıqaşı ke jüvinira dürime, jüvinire telefon keme, serede, di seride ree jüvini vêneme.

1995

BUDELAÊ GIRŞI

RIJIAENA YEQRARU

Hona ke na dewleta tırku nêamey vi virastene, xevera kirmancune ma zuvinra bie. Yi waxtu têl, telefon, radon, televizon çine bi. Kıtavi, qezetey çine bi. Seyriza ki, je dey aêlerune dêsıme binu ki nuşten u wendene çıka, nêzonêne. Hama unca ki zuvinra je nıkay bêxevere nêbi.

Milete ma, pir u toliv bi. Zuvinde kewraêni, misayıvêni, wa u biraênia axrete gureti vi. Derezey, werezey, mordem u xınami bi zuvinde. Werte tae aêlerune dêsımide dısmenaêni ki bie. Hama heto binra ki werte pêroyinede yeqrar bi. Pirêni ü rayverêni bie. Vajime dı aêlerê ke zuvinde dısmen bi; ya yeqrare de ho, ya pire ho, ya ki musire ho ju bi. Ni mordemi kewtêne werte yeqrarune ho,

BUDELAË GIRŞI

tolivune ho mıslet vırastene, ardene hure. Qeseo ke yeqrar u iman vato, deyra dot dina tariie bie.

Miletide yeqrar u iman bi. Jiyar ü diari zonêne. Cem u camat kerdêne, uza mordemo rınd, mordemo pak, mordemo xıravın, mordemo qılêrın nasbiêne. Kırmancune ma qesa ho, pir u rayvere hora, ya ki mordemo ke zonaogô, deyra perskerdêne. Nune mıxeneti nêwerdêne. Rıdênia mıxenetira ki, xıravıa mıxenetira ki dür vınetêne.

Hırsuhestide (38) esker ame, qelevia dêsımı. Dewi vêsınay, kemere kemere serro nêverde. Cêni, cuamerdi, domoni, cênie dıgani, kokımı, cenci eve ağırmakinara, e ve topu, e ve sungiu qırkerdi. Eskeri çey tholan kerdı. Meyiti serde kerdı; hama nêdardi we. Meyitê mıleti e ve heştu u asmu tiji verra mendi. Kermi kewti ve meytune ma.

Yeqrare dêsımı kılite qela dêsımı; çimantoe kırmancie, yeqrar u imane kırmancie bi. Dewlete vırende e ve pere u pul xıravie kerde ve werte yeqraru. Yeqrari kerdı vi xırave. Ora dımme hona esker kewt ve gola dêsımı, çadiri sanay ve koune ma. Dewleta tırku qoçkiri ki, qocu ki, dêsımı ki eve na rae kerdı bındest. Peecoy ki osoniera ağılere dêsımı wertera day we. Şia jiaru, şia pir u rayveri kerde senıke ke, hal u usıle dêsımı bı mıro.

BUDELAË GIRŞI

Hirusuheştra tepia kırmance ma ya raune surgınide, ya ki bırura bi. Keşi cıte nêkerdêne. Jedee hêgau bi ve boz. Yi seru je hewre şıay meley amey. Niştene kamij hêgau ramitera, werte nêm saatede hêga kerdene husk. Heto jura esker, heto binra meley. Vêsanie bie. Mıleti hêluge, boli, kenger, rıveş, sıng, xêylok, tar ... werdêne.

Roze tae mordeemi çe alie torne khail'de benê topi. Qese vêsaniera beno ra. Natra dotra perskenê: „Koti nun esto?“ Xal weli ki uza beno. Xal weli vano:

»Pax'de kewrae de mı esto. Hal u waxte ho rındo. Çe deyde dı çuwali nun mı ve na çımune ho di.«

Vanê: „Sebıkeme?“

Xal weli vano:

»Na çarseme verva ma kewrae mı, qırvane xızır keno. Ezi ki sılayie kerdu. Ez çarseme sonu çe kewrae ho. Çe dinu cao de tek dero. Sıma ki a roze varasura herey bêrê! Çuwale dame we, cême yême.«

Mordemê ke uzare vanê:

»Ya! Tı çarseme so! Ma ki a roze varasura yême.«

Nae serro xal weli, mordemune hore çe kewrae ho tarif keno. Roza çarsemie peroz yêno çe kêwray. Qırvane xızır kenê. Goşte ho ve nune hora wenê. Eke beno varasu, xal weli rew rew sono pençerera niadano. Sık kuno zere cênia

BUDELAÊ GIRŞI

kewray. A ki pençerera niadana. Varasura herey mordemê xal weli ke yêne, vîrende a vênena. Venga mêrde ho dana:

»Mordemek, bê, niade! Tae nae yêne. Ho ro çe ma gureto. Zafi ki lerze kenê.«

Mêrde ki sono pençere. Îyê ke yêne, benê nejdî. Daede nidanê ke e ve çekune. Wayira çeyî mêrde hora vana:

»Bia çever rînd bijerime! Qe xêr nêoseno.«

Xal weli ki vano:

»Metersê! Belkia meymanê haqîê.«

Xal weli, vano nêvano, wayire çeyî gos nedanê. Mêrde ve cêniera, anê qoncu danê pee çeveriro, çevero ho cênê. Helmera tepia teverra danê çeveriro. Ho kunê çeverra, thondanê. Xal weli sono, qoncu pee çeverira dano we. Wazeno ke, mordemune hore çever rakero. Kewra ki unca qoncu dano pee çeveriro. Nêverdano ke xal weli çever rakero. Jue deyra, jue xal welira, juvinra qesu vanê. Ora dîmme ki benê juvîniro, juvin thondanê, danê juvîniro. Gulase cênê. Xal weli girso bedavan bi. Cêno kewrae ho dano bine horo, dest fino ve gule. Cênia kewray, niadana ke kewra, mêrdî xenekneno, bena tîfongi ro. Uza nana xal welira, dêmdana ra cî.

Nae ke teverraê, remenê, sonê.

Roza bine soder, wayire çeyî gos nanê teveri serro, niadanê. Teverra ke veng u vase nêhesnenê, çevero ho

BUDELAÊ GIRŞI

kenê ra. Meyite kewrae ho kaskenê, benê silonde vere
çeverde kene ra derg. Vanê:

»Tı kewrae ma, yeqrare ma bia

Ma sılayie dê to, tı ama;

Pêsare pot, qırva kerd xızırre.

Nun u goşte ho ma werd pia

Ma to qey qole ardê ke ma bıkise?»

* * *

Ez heştay, heştayuponcinede estu, tore çi
qeseybikerine? Sima cencune ma, hal u usile ma, sunika
ma, tore ma ho virira kerdî. Nika hona tı ama mira qesu
perskena. Çemi koremorera savato? Vato: „A uwa ke,
dızde kemera tûya almoştî serra vêrdo ra, a uwe rew vêrde
ra şie.“

BUDELAÊ GIRŞI

ELİFBAE ZONE KIRMANCU

(© Piruşene Tikmi)

Aa adırge çakmak, amike teyze, aldan divan, ara kahvaltı, azlan kader, azna kulaç

Bb balişna yastık, bar yük, bari ince, berz yüksek, bee güve, bin alt, bul kambur

Cc ca yer, cew arpa, cêr aşığı, cıl yatak, ci bok, cia ayrı, coka dolayısıyla, coru asla

Ĉĉ ĉae? neden?, ĉand? kaç? ĉim göz, ĉar dört, ĉeqer sarı, ĉep sol, ĉere otlak

Çç çe ev, aile, çesane kızak, çer yiğit, çi şey, çik kıvılcım, çilar anbar, çue baston

Dd dame tuzak, dare ağaç, davare ökonomi, dendik çekirdek, dilet ikiz, dore sıra

BUDELAÊ GIRŞI

Ee eke eğer, endi nihayet, eskera resmi, estewrın bakir, ewık şey, ewro bugün

Êê dês duvar, kêm eksik, rêm iltihap, dên borç, xême çadır, fêl niyet, têni is

Ff famkor anlayışsız, fek ağız, fır güç, kuvvet, fırınge firengi, fike fiy, fort fiyaka

Gg ga öküz, game adım, gavan geçit, gegane arada sırada, gere eleştiri, şikayet

Ĝĝ gağan aralık, ĝal düşünce, ĝelet yanlış, ĝezev aşırı, süper, ĝızare büyük testere

Hh hakine omlet, hengaj kara saban, hard toprak, hemuye ihtiyaç, hewr bulut

Iı honık serin, nenık tırnak, nıka şimdi, pırnıke burun, punık kümes, senık az

BUDELAÊ GIRŞI

İi	iştire ustura, izeno mayalanıyor, isot biber, işlinge gömlek, ita bura, nisor geviş
Jj	je gibi, jede fazla, ju bir, jua kuru, jüane düz, jeveê haydut, jil uçurum
Kk	ka oyun, kam? kim?, kal çiğ, kardi bıçak, kerge tavuk, kerme karar, ko dağ
Khkh	khal çok ihtiyar, khan eski, khort eski elbise, khile kız, kadıncağız, khul yara
Ll	la ip, lapık eldiven, laşer sel, lew dudak, linge bacak, lê kazan, lızge dal
Mm	mae anne, manga inek, merge çayır, metel bilmece mezg beyin, miane sırt
Nn	name isim, nale dana, nejdi yakın, neq haksız, nıka şimdi, nun ekmek, yemek

BUDELAË GIRŞI

Oo oros dinlenme, mola, osın uslu, oroj yokuş, oğır bo! güle, güle!, ome alamet

Pp paka ayaz, par geçen yıl, pars sadaka, paskul tekme, pelge sayfa, penge tabu

Qq qe hiç, qedi evcil, qela kale, qese kelime, qevin sıkı, qey? neden?, qeyde ilke

Rr rae yol, metod, raşt doğru, reç iz, rem koşu, rew erken, run yağ, rut çıplak

Ss sa sevgi, salt soyut, sar ahali, semt yakışıklı, sence ölçü, sare baş, şene kalite

Şş şemşir kılıç, şene göğüs, şer aslan, şeşt altmış, şie gölge, şin afet, şindor sınır

Tt ta döngü, tede içinde, te ke yeter ki, teli diken, teng dar, ters korku, torge dolu

BUDELAË GIRŞI

THth **thal** boş; acı, **tham** tad, **that** bozkır, **thomır** saz, **thaw** kabul, geçerli, **thoa** şey

Uu **unca** tekrar, **usar** ilkbahar, **uşire** sopa, **uskıra** tas, **ustine** sütun, **uz** ata **uza** ora

Üü **dü** duman, **dür** uzak, **lüe** tilki, **sür** kırmızı, **tüe** dut, **tünêdi** görgüsüz, **lüare** yular

Vv **vae** ark, **vas** ot, **velg** yaprak, **veng** ses, **verg** kurt, **veroz** güney, **vırade** paralel

Ww **wae** kız kardeş, **ware** yayla, **waştie** nişanlı, **wayir** sahip, **wele** kül, **wes** sağ, tatlı

Xx **xal** amca, **xav** gevşek, **xemel** süs, **xes** kısır, **xêreser** inşallah, **xone** erkek kedi

Yy **ya/heya** evet, **yamu!** aman! **yê** onlar, **yarenie** şaka, **yene** cuma, **yoxro** ke halbuki

BUDELAÊ GIRŞI

Zz zaf çok, zagon kültür, zalal duru, zend dirsek,
zime kuzey, zovi başka, zur şaşı

PIREVİ YAYINCILIK

Yayınlanan Kitaplar

1. TÜRKSPOR KÜRTSPOR VE ÇANKAYA FIKRALARI
Heyder
2. BUDELAË GIRŞI (Hızırdilinden)
Heqie Mergariji
3. TORNE SEY RIZA'İ QESEİKENO (Hızırdilinden)
Heqie Mergariji
4. SEY RIZA'NIN TORUNU ANLATIYOR
Heqie Mergariji

Yayına Hazırlanan Kitaplar

1. XIZIRO 'KAL (Hızırdilinden)
Munzir Comerd
2. BOZATLI HIZIR
Munzir Comerd
3. BİZ KIZILBAŞLAR
Kızılbaş Ali
4. MA KIZILBAŞI (Hızırdilinden)
Kızılbaş Ali

Tüm siparişlerinizi İstanbul ve Avrupa temsilciliklerimizden temin edebilirsiniz.

Heqie Mergariji

TORNE SEY RIZA'I
QESEIKENO

P R E V İ Y a y ı n c ı l ı k . 3

Heqie Mergariji

**SEYİD RIZA'NIN
TORUNU ANLATIYOR**

P REVI Yayıncılık . 4

Zorla yok edilmek istenen,
asimilasyon ve inkâra
tabi tutulan
pirler yurdu
Dêsîm Kùltürünün,
HIZIR DİLİNİN
yaşatılması için
direnen çabaları
desteklemek ve dayanışmak için
bu çalışmayı yayınlıyoruz.

P R E V İ Y a y ı n c ı l ı k